Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NAM THỨ MƯỜI BỐN. — SỐ THỨ 2719 — MỖI SỐ : 0$03 — NGÀY THỨ HAI 12 và THỨ BA 13 AVRIL 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1972

	HANOI						
Một năm. .	6$00	6$90	6$50	6$30	6$60	12$00	
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	5.00	9.00	»	
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.25	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur — 61-65, Rue du Colon, Hanoi

Rédacteur : T. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Làm thế nào cho sự giáo-dục trong xứ này được mau phổ cập?

Ở trong cái thế-giới cạnh-tranh ngày nay, học-thức thật là cái vốn sinh-hoạt thứ nhất ở đời, không có một nghề nào ngoài học-thức mà có thể mong tiến bộ được. Học-thức cần cho người ta chừng nào, tức là sự giáo dục phải cần cho người ta chừng ấy.

Người các nước văn-minh tiến tiến bây giờ, không kể những nhà pháp-luật, những nhà triết-học, những nhà văn-học, những nhà khoa học chuyên-môn là những bậc xuất loại siêu quần, người mình không làm sao cần gót kịp, mà đến cả những nhà nông-phố cũng phải-mình được cách này tiến chừng, cách kia cải-lương, những hạng thợ-thuyền, cũng sáng tạo được nay máy móc này, mai kiểu-mẫu khác, dù chẳng được thế nữa thì cũng khôn ngoan lanh lợi, không đến nỗi vụng dại chậm lụt như người mình. Xét cái nguyên-nhân là vì người ta không ai không có học. Thật thế, cái chế-độ giáo-dục cưỡng bách đã thành là một cái chế-độ thông-hành ở các nước văn-minh tiêu tiến đời nay; tự nhà quê cho chí kẻ chợ, tự nhà giàu cho chí nhà nghèo, tự con trai cho chí con gái, trong lúc đồng-ấu ai cũng được theo cái giáo-dục sơ đẳng ấu bảy năm trời, ai cũng đọc được quyển sách, viết được thư, biết tính, biết về, biết lịch-sử, biết địa dư, biết cái nghĩa-vụ làm người làm dân, biết cái lẽ cốt lý-học hóa-học, nói tóm lại là ai cũng có một cái phổ thông trí thức để làm cái vốn sinh hoạt ở đời.

Sự học ở nước ta xưa nay thành hẳn là một cái nghề riêng của những người làm quan làm thầy, hưởng ơn vua, nhờ lộc nước, còn ngoài giả toàn là một hạng người ăn no vác nặng, tay làm hàm nhai, thật không có một chút gì gọi là học thức cả; cho nên làm ruộng thì chỉ biết cày sâu cuốc bẫm, làm thợ thì chỉ biết rỡ rách chỗ cùn, đi buôn thì chỉ biết mua thúng bán mẹt, một trăm cái cái gì mặc chẳng tua sút kém người.

Từ lúc nhờ có cái phong-trào ngoại-giới lay động đến mình, lỗ tai con mắt của người mình mới ra khỏi được cái vòng chật hẹp tối tăm, mới biết nghề gì mình cũng kém mà người cũng hơn, mới biết học-thức là như-yếu cho sự sinh-hoạt ở đời, mới biết làm nghề gì cũng phải có học mới nên, mới công nhận là sự giáo-dục phổ-thông ở nước ta bây-giờ không có thể hoãn được nữa. Quí chính-phủ bảo-hộ cũng vẫn chú-trọng về việc ấy, mỗi năm mở thêm biết bao nhiêu là thầy giáo, tủy cái sức công-quĩ làm được tới đâu thì làm, không còn có ngần-ngại chút nào cả. Song, lấy số trường học mà so với số trẻ con đến tuổi học thì thật còn thấy thiếu nhiều; cứ nói ngay một xứ Bắc-kỳ, dân số đến bảy tám triệu, mà số học-trò các trường công nhà nước cả con trai con gái mới được có hơn bốn mươi ngàn, thì còn biết mấy trăm ngàn những tử đệ thanh-niên tới tuổi học mà không có trường, dành phải chịu riêng cái phần u mê dốt nát!

Ấy sự giáo-dục phổ-thông ở nước ta bây giờ cần kíp như thế, mà trường học còn thiếu nhiều như thế; muốn cho ai cũng có học, tất phải đâu cũng có trường. Mong về chính-phủ chẳng? thì công-quĩ có hạn, chính-phủ vô ủng, dù chính-phủ có tận tâm hết lực đến thế nào, cũng không có thể một lúc mà trù-liệu xong ngay được. Mong về nhân-dân chẳng? thì cái quan-niệm công ích vốn không, cái năng lực tự trị chưa có xưa nay có việc gì hưng lợi trừ hại mà dân mình đã tự làm lấy được bao giờ. Nay muốn cho sự giáo-dục phổ-cập được mau, thì thiết tưởng chỉ có một cách quyên ngỏ, là xin chính-phủ cho mở cuộc nghĩa quyên về việc học mà lượng thưởng phẩm hàm cho những người hằng-sản hằng-tâm để lấy tiền chi biện vào việc học. Cách ấy thật là tiện-nghi cho chính-phủ mà thích hợp với dân ta. Dân ta tuy nghèo, nhưng tựu-trung cũng có một số ít người rất ăn dư để, nếu có cái gì làm khích-phát cái lòng danh-lợi thì công hiến chi người lạc xuất gia-sản, coi mấy kỳ công-trái năm trước, chỉ nhờ khéo biết tưởng-lệ mà thu được rất nhiều tiền, thì cuộc nghĩa quyên này chắc cũng nhiều người dũng-dược. Hiện ở các nơi thôn-xã, những đình quán đền chùa đều có thể làm trường học được cả, không phải cất mới lắm mà phí tổn nhiều; chỉ cốt xin chính-phủ luyện được nhân-tài sư-phạm cho đủ dùng mà bổ đi dạy khắp các nơi, tiền lương bổng thì trừ khoản chi tiêu về học-phí trong số dự toán còn thiếu bao nhiêu, mỗ năm mở một cuộc nghĩa quyên lấy tiền chi cho vừa số ấy. Sau này dân trí một ngày một thêm khai thông, các nghề-nghiệp trong nước tất một ngày một thêm tiến-bộ, đường kinh-tế của nhà-dân dư-dụ Lợi trước nhiều, thì kinh-phí giáo-dục sẽ có thể trực-tiếp lấy được ở dân, mà cái nền giáo-dục phổ thông ở trong xứ này chắc là bền vững được. Thiển-kiến như vậy, mong rằng chính-phủ sẽ châm-chước mà thi-hành cho.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 9 Avril 1926

Việc nước Pháp

M. Malvy, thượng-thư bộ nội-vụ, đã từ chức, vì ông muốn được tự-do chống-cự lại những lời công kích ông. Tại hội-đồng các quan thượng-thư, M. Durand, thượng-thư bộ canh-nông, đã nhận bộ nội-vụ, ngày mai sẽ có người thay vào bộ nông-phố.

Bio *Echo de Paris*, nói rằng mai thứ-năm nghị-viện họp M. Briand sẽ khởi cái vấn-đề tín-nhiệm về cái thể-lệ bầu-cử tổng hạt.

Việc ở Maroc

Về việc điều đình giảng hòa với các châu khởi nghịch ở Maroc, thì sáng hôm nay đã ở xong phái-bộ. Trong phái-bộ ấy, có tướng Simon, và M. Ponsot, phó quản lý sở coi việc Phi-châu ở bộ ngoại-giao. Phái-bộ Tây-ban-nha nay mai sẽ tới nơi. Sau khi phái-bộ hai nước Pháp, và Tây-ban-nha họp một kỳ hội-đàm dự-bị, thì các phái-bộ sẽ điều-đình ở Oudjda.

Việc ở Hung-ga-ri

Cứ theo như bản tổ-trình của ông ủy-viên tại hội Vạn-quốc coi về việc ngoại-giao, thì sẽ xuất-cảng vẫn tăng lên. Số ngoại thương về năm 1913 so với số buôn bán ngày xưa đã được 63./. Ngày hôm qua, Hung-ga-ri đã ký một bản giao-ước với nước Áo.

Việc nước Yougoslavie

Tại Belgrade, M. Auzonovitch đã lập xong tòa nội các. Trong tòa nội-các số tối cả các quan thượng-thư và tòa nội-các cũ, chỉ trừ M. Pachitch là không mà thôi.

Việc ở Mân-châu

Công-ty hóa-xa Nam Mân-châu xây ở Đại-liên các bể mới dựng dầu soya sức chứa được 18.000 tấn.

Tại các rừng Primorsk mấy thứ gỗ người ta chỉ có là gỗ tốt nhất nước Nga dùng để làm tàu bay. Hội-đồng trung-ương tàu bay sẽ lấy các gỗ ấy.

Ban Viễn-đông về hội đồng trung-ương địa chính nước Nga sắp công bố kết quả về mọi việc điều khám trong năm 1925. Hội-đồng công bố rằng đã tìm được nhiều mỏ sắt, than, thiếc, nhân ngôn, wolfram, vàng, napte, graphite, và manganèse.

Việc nước Nhật-bản

Một hội-đồng do M. Shidehara, thượng-thư bộ ngoại-giao, đã họp để xét các vấn đề quan-hệ về nha-phiến, có thỉnh-cầu một khoản rằng các luật mới sau này cấm người Nhật không được dự vào việc buôn nha-phiến ở ngoại-quốc.

Nước Nhật quyết nghị sẽ điều-đình bản giao-ước thương-mại với nước Pháp, Nhật định rằng trước tiện hãy lập một bản giao ước thương-mại, còn cái vấn-đề quan-thuế Đông-dương để lại sau này sẽ xét.

Nay mai chính-phủ, và các nhà buôn sẽ cử các nhà chuyên-môn đến Cao-miên xét tìm các mỏ sắt.

Việc ở Java

Phi-hành-gia A'an, Cobham định đến cuối tháng mai này thì sẽ bay từ Londres đến Australie. Phi-hành-gia định đỗ ở Muntok, Batavia và ở Sourabaya.

(Indopacifi)

Việc Trung-hoa

Ngày 10 Avril 1926

Việc ở Bắc-kinh

Ngày hôm thứ bảy vào khoảng từ 2 giờ đến 5 giờ sáng, ở Bắc-kinh có xảy ra việc khuynh đảo chính-phủ. Tào Côn đã được tha, Đoàn-kỳ-Thụy thì bị đánh quốn-dân-quân giết rồi biểu của Đoàn bị đưa ấy trước mặt khi xác. Song Đoàn đã trốn vào sứ-quán rồi.

Các lĩnh ụ tăng quốc dân có điện mời Tổng-thống Nã bột-Pan đến Bắc-kinh để tổ chức lại tòa nội-các. Bọn ấy trách cứ Đoàn-kỳ-Thụy gây nên cái tình trạng ngày nay.

Tòa nội-các cũ đã trông nom công việc ở dưới quyền kiểm-tra của Lộc-chung-Lâu là đốc quân Bắc-kinh, cho đến khi Nội-hội-Phụ sẽ tới nơi. Cô tế Vương sĩ Trân sẽ được cử vào chức tổng tòn nội-các. Gây đến thoại bị cắt tất cả buổi sáng ngày hôm thứ bảy.

(Indopacifi)

Bàn về những ngày cửa hàng An-nam ta nên nghỉ

Bản quán có tiếp được bài sau này của một nhà đọc báo.

Mới đây xem báo thấy nói các cửa hàng Tây, Tàu, Nhật, Ấn-độ, Hồi, Pháp đều có nghỉ ngày kỷ-niệm của nước họ, chỉ riêng có người An-nam ta là không nghỉ ngày nào cả, thật là đáng tiếc.

Tôi xin chỉ lấy làm mừng, không phải tiếc được nghỉ mà mừng, chỉ mình là mừng nước ta đã có nhiều người nghĩ đến nhân quyền, nhân đạo để đành riêng đóng cửa chiều chủ nhật như thế thì hay thực, song mỗi nước có một tục khác nhau, theo một tôn-giáo khác nhau mà lại có đến ngày kỷ-niệm cũng khác nhau, như ở châu Âu thì theo Tiên-Chúa giáo mà châu Á thì theo Phật giáo, nước Pháp thì kỷ-niệm bà Jeanne d'Arc mà nước ta thì kỷ-niệm bà Trưng-Vương vậy. Bởi thế nghỉ chủ nhật có tiện cho người theo Tiên-Chúa giáo mà không tiện cho người theo Phật giáo, thế cho nên thường thấy đông bào ta làm người phàn nàn rằng, hôm trước chủ nhật được nghỉ chơi không, mà đến hôm sau là ngày kỷ niệm, hay là ngày tết, cần muốn nghỉ để ở lòng thành kính, thì lại phải đi làm. Giá về đạo giáo thì nước ta xưa nay theo đạo Phật, cho nghỉ ngày rằm và mồng một thì có lẽ đúng hơn, nhưng vì sự buôn bán ta cần phải đạo dịch với các nhà hàng ngoại quốc, và ta cũng làm người theo đạo Thiên-Chúa nên ta lại nghỉ rằm, mồng một mà làm ngày chủ nhật thì có nhiều điều bất tiện. Vả chẳng theo Phật giáo cũng không bắt buộc gì cho lắm, vậy ta cứ lấy lẽ công-tâm công lợi mà nghỉ ngày chủ nhật cũng rất là hợp thời vậy.

Dạy có một điều là nước ta mấy năm nay theo cái văn hóa Đông phương, cho nên các lễ nghi cũng ngày giải-tiết đều theo Tiên-Chủ. Gần đây có nước Pháp sang bảo hộ, lại nhờ có quốc văn phổ cập, trí thức khá thông, cho nên ta đã hiểu rằng mình theo những ngày tết cũ có vẻ ngày thật là vô vị, như mồng ba tháng ba (tết Giỗ-tổ-Thái) và mồng năm tháng năm (tết Khuất Nguyên) thì ta nên bỏ. Còn như tết Trung-Nguyên (rằm tháng bảy) là một ngày quan-hệ trong Phật giáo, mà nước ta phần nhiều theo đạo Phật thì không có thể quên được mà trong cũng không nên bỏ và tết Trung-Thu (rằm tháng tám) thì ta cũng nên bảo tồn, vì mùa ấy giăng trong gió mát, ôm ấp chiếu tối, một nước chuyên nghề nông, gặp được tiết công việc đồng áng xong rồi, gia cây bừa đã đợi ngày lúa chín, mà cùng nhau nghỉ ngơi thưởng nguyệt và đàn xướng hát công, thắng cũng thú lắm ru!

Đến như tết tháng năm và tháng mười (mồng chín tháng chín và mồng mười tháng mười) thì nơi có nơi không, không phải là cái tục thông quốc thì chả kể chi. Lại quan hệ nhất là những ngày kỷ-niệm về vang trong lịch sử nước nhà, như: kỷ-niệm bà Trưng Vương và đức Hưng Vương ở Quốc tổ văn văn, thiết tưởng quốc dân ta nên lấy làm trịnh trọng.

Vậy thì cứ ngài đã có lòng nghĩ đến nhân quyền, nhân đạo mà cho nghỉ chủ nhật, thì nhẽ hẹp gì mà không nghỉ thêm mấy ngày tết và mấy ngày kỷ niệm trong một năm, trước là để người người biết nước mình cũng có ngày kỷ niệm về vang, sau là để quốc dân đỡ nhớ đến ngày quan trọng của nước nhà. Thế thì thiết tưởng có mảnh lợi hơn là có hề hào không trên tờ báo vậy.

Đào-khê

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 27 độ
15 giờ 30 độ

Giá thóc gạo:

Gạo hạng nhất, một tạ		10$80
— nhì,	—	10 20
— ba,	—	9 50
Thóc hạng nhất,	—	6 40
Ấp ngô	—	5 80

Giá bạc. — Kể từ ngày 12 Avril 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 16$80.

Thị giá quốc trái.

Ngày 30 Mars 1926

3 %.	hoàn đền	60$05
3½ %.	hoàn đền	85 f. 95
6 %.	vĩnh viễn 1917	45 f 25
4 %.	» 1918	45 f. 00
6 %.	» 1920	63 f 00
5 %.	hoàn đền 1920	78 f. 05
4 %.	1925	90 f. 60

Ngày 10 Avril 1926

3 %.	vĩnh viễn	47 f. 70
5 %.	1915-1916	57 f. 60

Tin tàu. — Tàu *Claude Chappe* vượng thư sang Pháp, đến ngày 15 avril tới 5 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Saigon qua Tourane và Qui-nhơn. Tàu ấy đến Saigon sẽ đáp với tàu *Paul Lecat* chúng ngày 19 avril thì ở Saigon khởi-hành.

Các thư từ ở Hà nội sẽ mang xuống Haiphong chuyển tàu lửa 20 giờ 7 phút tối 14 avril.

Quan Toàn-quyền đi thăm các nhà kỹ nghệ trong thành phố. — Hôm thứ mấy vừa rồi, 10 avril, quan Toàn-quyền đã đi thăm các nhà kỹ-nghệ trong thành-phố có quan Thống-sứ Robin, quan Bảo-hộ Kinh-tế Lostard, quan Bảo-lý Hanoi và ông chánh phòng thương-mại với đại ủy Schéder cùng đi với ngài.

Quan Toàn-quyền cùng các nhà tây-tư-sản ngài có lời khen ợi xem nhà rượu ba Hommel, xưởng thuộc-da Đông dương, nhà in Viễn-đông, nhà máy khay, nhà máy rượu, nhà máy đá đèn.

Đi đến xưởng nào thì có các ông chủ và các nhân-viên trong xưởng nghênh tiếp, quan Toàn-quyền Varenne thấy đâu đâu cũng có sự gắng-gỏi đáng khen và có những bằng-cớ tỏ-rõ ngài rất lấy làm đẹp lòng lắm.

Quan Toàn-quyền đến ngồ lại ngợi khen ngợi cả.

Lễ ra chiều hôm ấy quan Toàn-quyền định xuống thăm lò bát Tomh-tri, song sau vì mưa lớn lại thôi.

Bà Toàn-quyền Varenne đến thăm trường Mỹ-thuật. — Mới rồi bà Toàn-quyền Varenne có đến tận trường Mỹ-thuật, có quan Học-chánh ông trưởng Tholance, đại-lý Schéfer và M. Brocq là một nhà mỹ-thuật đi phải bộ qua đây cùng đi với bà Toàn-quyền. Khi tới nơi có ông đốc Hélerelle ra nghênh-tiếp.

Có một số con gái nhỏ, trong học có gái làm đăng-ten đọc một bài chúc mừng bà Toàn-quyền, rồi dâng một bó hoa.

Bà Toàn-quyền có đi thăm hết cả các xưởng trong trường, lấy làm chú ý lắm và có tỏ lời ngợi khen ông đốc trường ấy về mọi công việc xếp đặt trong trường.

Học sinh trường Bảo hộ bãi học. — Học sinh trường Bảo-hộ bãi tế tại bắn xử bị nặng vì việc để tang ông Phan-chu Trinh, số lại người phải đuổi thì cả ban rất nhiều bãi học, ở lớp thấy cũng có một phần bỏ học. Ông đốc trường học đã hạn cho đến ngày hôm nay mà không thấy học thì sẽ phải đuổi hết phải trừng phạt.

* * *

Ngày hôm qua 11 avril, quan Toàn-quyền có tư cho quan Học-chính thông trường Thalamas cái tờ sau này:

Ở trong các chuồng tạ thuộc địa ít lâu nay có xảy ra lắm chuyện, vì thế mà sự kỷ luật thật hại lắm và việc học không được bình tĩnh như thường.

Cái sự huyện nào của học-sinh không dùng được ấy cần phải có thật đi mới được. Sự huyện-não ấy đối với đồng đã đúng như thế nào rồi, thì cũng phải như thế đối với Đông-dương này, vì sự tiến-bộ mà vị đạo-hữu của Dân-chủ cũng đang nói có ở bên Đông dương này.

Vậy tôi nhờ ngài khi nhận được thư này thì thông tư ngay cho các ông đốc các trường bảo cho các học-sinh biết rằng bỏ đồng tình không vắng lời hay là rủ nhau biểu-lộ điều gì bất cứ vì lẽ gì thì quan trên không dung tăng được.

Ký tên: Alexandre Varenne.

Tiệc tất hội ái hữu liên hiệp đã quan Toàn-quyền. — Ngày thứ năm mới rồi, hội ái hữu liên hiệp của các viên chức bản xứ tại Bắc-kỳ có đến yết kiến quan Toàn-quyền Varenne để mời ngài đến dự tiệc trà cần hội đặt để khánh thành liên hiệp hội mới thành. Quan Toàn-quyền đã nhận lời đến chủ nhật 18 avril hồi 6 giờ thì dự tiệc.

* * *

Máy bay ngoại quốc tại Hanoi — Ba nhà phi-hành Tây ban nha là Raphaël Martinez E durardo Gonzales và Joaquin Loraz đương bay cuộc bay Madrid-Manille thì hôm nay đã tới Calcutta. Các nơi đi qua sẽ đỗ là Jéssore, Bandad, Korashi, Ayra Calcutta, Rangoon và Saigon.

Mỗ đoạn đường xa chừng 2.900 kilomètres. Các nhà phi-hành ấy định đi trong 25 ngày nữa thì tới cuộc bay này.

* * *

Quan Thượng-thư Thuộc-địa viếng điện cho quan Toàn quyền hay rằng ba chiếc máy bay Y-pha-nho bay từ Madrid đến Manille định đến ngày 19 avril này thì ghé xuống Saigon và hôm sau thì ghé xuống Hanoi.

* * *

Ngày 10 avril nói 6 giờ 30, quan Toàn quyền cùng các quan văn võ phòng ngài, quan chánh tòa sứ Châtel và quan chánh tòa Thanhoa, quan Thống-sứ Đông-dương có tiếp các phi-tướng Ban-nach là trung-úy Boivel và tài-sĩ Olsen đo quan chánh sở Tàu-bay là thiếu-tá Chiêu giới-thiệu cùng đi với các đại-biểu của các phi-tướng Pháp.

Quan Toàn-quyền có ngợi khen các phi-tướng Ban-nach về cuộc bay về vang của các ông và có tặng trung úy Boivel độ tử đồng Nam-long bội-tinh và tặng tài-sĩ Olsen độ ngũ đẳng Nam long bội-tinh.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cúu BS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tối hôm ấy tự nhà khách-sạn Métropole có mở tiệc mừng các phi-trường tân-nhậm từ trở với các phi-trường Pháp ở bên đây.

Sáng hôm qua hồi 8 giờ 30 phi-trường Bottes đã bởi máy từ biệt Hanoi đi Quảng-châu, song ở Quảng-châu loan hôm qua trời xấu lắm, cho nên trưa hôm qua lại phải trở về Hà-nội. Sáng hôm nay hồi 8 giờ lại khởi-hành đi Quảng-châu.

Quan Thống-đốc Le Fol vô Sai-gon. — Quan tân-trí Le Fol quản-lý văn phòng phủ Toàn-quyền mới bổ làm quyền tổng-đốc Nam-kỳ thay M. Cognacq hồi đã biệt Hanoi chiều thứ bảy vừa rồi để đi nhận chức mới.

AI MUỐN BÁN xe camions từ 1.500 kgs. cho đến 2.000 kgs. chở hàng và hành-khách, xin viết thư cho : M. BÙI-KHẮC-MINH, Entrepreneur de Transports Automobiles à Vinh, hiệu này cần mua mấy cái, giá phải-chăng thì mua. 5630

Việc bầu cử nghị-viên tư-vấn. — Việc bầu cử nghị-viên tư vấn Bắc-kỳ tại Hanoi ngày hôm qua kết quả như sau này :

Khu thứ nhất

Ứng cử có một mình M. Nguyễn-văn-Quí vì M. Lê-thoán-Khoát đã rút đơn ra.

Số người có tên trong sổ bầu cử : 448
Số người đến bầu : 182
M. Ng.-v-Quí được : 169 phiếu trắng cử
Phiếu bỏ trắng : 9 phiếu
Phiếu không hợp lệ : 4 —

Khu thứ hai

Ứng cử có cả M. Ngô-văn-Phú, Ngạn-văn-Đông ; M.M. Hoàng quang-Hưởng và Công-đình-Tư rút đơn ra.

Số người có tên trong sổ bầu cử : 795
Số người đi bầu : 448
MM. Ngô-v-Phú được 286 phiếu
Ngạn-văn-Đông — 141 —
Phiếu bỏ trắng : 8 —
Phiếu không hợp lệ : 9 —
M. Ngô-văn-Phú trúng cử.

Khu thứ ba

Soạn vì M. Nguyễn-khắc-Liêu đã rút đơn ra.

Số người có tên trong sổ bầu cử : 284
— đi bầu : 86
M. Trần-viết-Soạn được 82 phiếu trắng cử
Phiếu bỏ trắng : 3 phiếu
Phiếu không hợp lệ : 1 phiếu

Khu Thứ tư

Ứng cử có một mình M. Hoàng-xuân-Lan vì M.M. Sơn-xuân-Hoan và Vũ-minh-Châu đã rút đơn ra.

Số người có tên trong sổ bầu cử : 180
— đi bầu : 83
M. Hoàng-x.-Lan được 73 phiếu trắng cử
M. Sơn-x.-Hoan được 3 phiếu
Bỏ trắng 7 —

Đại-biểu các nhà có môn-bài.

Chân đại-biểu một hạng người, mà ứng cử những 4 nhà là MM. Bùi-huy-Tín, Hoàng-quang-Thịnh, Nguyễn-đăng-Phất, Nguyễn-văn-Bá, còn M. Nguyễn-huy-Hợi sau lại rút đơn ra.

Số người có tên trong sổ bầu cử : 1274
— đi bầu : 550
MM. Bùi-huy-Tín được 197 phiếu
Hoàng-quang-Thịnh 162 —
Nguyễn-văn-Bá 141 —
Ng-đăng-Phất 112 —
Phiếu tạp 1 —
Phiếu bỏ trắng 2 —
Phiếu kê không hợp lệ 2 —

Việc bầu cử đại-biểu môn-bài không ai hợp cách cả, vậy đến chủ nhật sau lại phải bầu lại, lần sau cử ai hơn phiếu là được.

Kỳ bầu cử kỳ này ở Hà-thành như không có cạnh tranh, và người có quyền bầu cử xem ra cũng chẳng mấng làm không mấy ông thiết đi bầu, xem ngay ở khu đệ nhị và ở tòa Đốc-lý là nơi phải cạnh tranh mà người đi bầu cũng ít, ở khu đệ nhất tính ra 854 người không đi bầu và ở tòa Đốc-lý 934 người không đi bầu.

Lời cảm ơn các nhà có quyền đi bầu cử Nghị-viện Thương mại ở Hà thành. — Tôi tuy mới ra ứng cử lần thứ nhất mà đã được nhiều người tín yêu bỏ về cho, tuy chưa được trúng cử, nhưng cũng được nhiều số đứng thứ nhì.

Vậy tôi có lời chân trọng xin đa tạ các ngài lắm.

Nay kính bái
Hoàng-quang-Thịnh
38, Bd Henri d'Orléans Hanoi

Năng bữa sớm qua thế! — Mới cuối tháng hai năng tháng ba là khí nhà mọi năm còn phải đốt chiếu bông mà đắp, mà năm nay cứ như buổi nắng hôm qua với hôm nay, thì thật là thấy dầu cháy mỡ, nực thế nắng tháng năm vậy. Ta đương quạt ta bỗng cái kẻ thì bận mất mồ hôi giàng ba!, mà hình linh gặp ngay những buổi nắng bức ai nấy cũng phải lấy làm một nhoài ra vậy.

Cần dùng một người giữ sổ sách giỏi, để giữ sổ các tên hạn mua hàng. Không thạo nghề thì đừng đến. Không cần phải đến hỏi, cứ viết thư và dinh theo các giấy chứng-nhận tốt đến xưởng AVIAT, đường Rialan cũng được. 5630

CINÉMA PALACE
CHƯƠNG TRÌNH
Từ thứ tư 7 đến thứ ba 13 Avril 1926
LA COURSE A L'AMOUR
Phim ảnh 7 đoạn — Vui suốt trò
FAMILY CINÉMA
CHƯƠNG TRÌNH
Từ thứ bảy 10 đến thứ ba 13 Avril 1926
ĐÀN BÀ BA CHỒNG
Đại phim ảnh 5 đoạn
SỰ BÍ-MẬT
Tiểu-thiết chiếu-bóng
Hồi thứ nhất và thứ bảy 8.008

HIỆU BÁO-CHẾ :
CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
MỚI NHẤT QUYỂN MẪU MÀNG (ANTALGOGUE) Ở MỸ VỀ 8009

Thi bằng Sơ-học yếu-lược. — Quan Đốc-lý thành-phố Hanoi lấy làm danh-dự mà mách lại nhân-dân biết rằng kỳ thi Sơ-học yếu lược (certificat d'études élémentaires) đến ngày 3 Mai sẽ mở tại Hanoi và hạn nộp đơn tại tòa Đốc-lý đến ngày 15 avril thì hết.

Cuộc hội chợ phiên ngày 12 avril. — Danh sách các nhà hảo tâm gửi đồ chơi và tên họ góp cuộc hội chợ phiên (kermesse) của Varenne phu-nhân tổ chức xin đăng tiếp theo như sau này :

1° *Các nhà cho đồ chơi :*

MM Denis-Frères — Hanoi : 2 caisses Champagne, 1 caisse Eau de Coutrexéville, 6 bouteilles bipperment Secrestat, 9 bouteilles Vermouth Martini & Rossi, 6 bouteilles Forte Sandeman rouge, 3 bouteilles Malaga Sandeman, 6 bouteilles Banguis, 2 liqueur Vieille Cure, 2 Anisette Fockink, 4 Curacao, 3 cherry Brandy, 3 crème de Crassi, 3 crème de prunelle, 2 Kumnet Fockink 24/2 x5/4 Soda apollinaris ; Boy Landry - Hanoi : 6 bouteilles Champagne, 6 cognac 1 Malaga, 1 Maxima 3 Mousseux ; U. A. - Hanoi : 2 caisses champagne ; Guionnead — Hanoi : 1 caisse Champagne, 3 bouteilles Porte, 2 Gin ; Poumard & Veyret - Hanoi : 1 caisse Champagne, 1 caisse Veuve Amiot, 2 bouteilles Kirsch, 1 bouteille Chartreuse jaune ; 1 Bénédictine, 1 Cognac Mariel, 6 boites paté foie gras ; Berthet Charrières — Hanoi : 6 bouteilles Veuve Amiot ; Oglastro — Hanoi : 3 bouteilles Kirsch, 2 bouteilles Cherry, 1 botte Cigare ; Mazoyer & Vidal - Hanoi : 6 bouteilles Champagne, 1 Kirsch, 1 Cherry, 1 Cognac, 1 Marasquin, 1 Quinquina, 1 Porto ; Girodolle - Haiphong : 12 litres d'huile d'Olive, 1 caisse Champagne ; Bouc erie Michaud - Hanoi : 1 Jambon, 1 Saucisson, 2 pain beurre ; Boulangerie Réunis — Hanoi : 25 kilos pain à Sandwichs, 200 petits pains ; Gravel - Hanoi 100 gâteaux assortis, 200 petits fours ; Larue — Hanoi : Glace limonades, sodas à discrétion ; Pharmacie Blanc Hanoi : 2 bouteilles Sirop framboise, 4 bouteilles Citron, 4 bouteilles Grenadine ; Pharmacie Bomart - Hanoi 3 bouteilles Grenadine, 3 bouteilles Citron, 3 Vin Tonique, 3 Quinquina ; Phéot (rue Paul Bert) Hanoi : 2 boites paté fois gras. 3 bouteilles Cherry ; Phéot (rue Citadelle) Hanoi 6 bouteilles Asti ; An Yeng - Hanoi 1 Dubonnet, 1 Curacao, 1 Sanciscon, 1 kilo sucre ; Son Chi - Hanoi : 2 bouteilles Porto, 2 Quinquina, 1 Kirsch, 1 Anisette ; Hup-Tong — Hanoi : 4 bouteille Vermouth, 1 Kirsch ; Sam fat Chéong - Hanoi ; 1 bouteille Cherry, 1 Kirsch ; Hap Ky - Hanoi : 1 bouteille Cherry, 1 Cognac ; Sieng hap Seng -- 2 bouteilles Champagne, 1 Porto ; Quang-hung-Long - Hanoi : bouteilles Champagne, 1 Cognac ; 1 Quinquina ; 1 teille Cherry ; Gui-Ho - Hanoi 1 bouteille Cherry ; An-Ho -- Hanoi : 1 bouteille Martel, 1 kilo de sucre ; Hap-Seng - Hanoi : 10 flacons d'anchois Mam-phack-Thanh -- Hanoi : 1 Bidon d'huile 5 kilos ; Thiano (ancienne Maison Maillard) Hanoi : 00 petits pains à sandwichs, 100 gateaux rasortis, 3 assiettes petit fours, 3 assiettes fruits glacés ; Boulangerie Cu-An Hanoi ; 6 douzaines macarons, 2 douzaines croquants, 6 douzaines biscuits, 2 douzaines sablée ; Boulangerie Cu Nu - Hanoi : 50 pains au lait, 25 allumettes, 25 tabacs ; Grossin Ninh Binh : 1 vase cristal couleur ; Dao ngoc-Tuân - Hanoi 7 objets en celluloid.

Các nhà cho tiền

MM Agent Indopacifi — Hanoi : 00 p. ; Cie des Chemins de fer Hanoi : 100 p. : Mme Lê Nhiệp Phu : 15 p ; Mme Pasquier - Hué : 25 p ; Mme Phan thi Huong - Hanoi : 20 p. ; huu Gy, An sat, Quang Yên : 10 p. ; M. Vu Dai, Tri-huyen, Quang yên : 5 p. ; M Vu van San, Tri huyen, Quang yên : 5 p ; M Phan thien-Niem, Tri huyen Quang yên : 5 p ; M Paul Chauvin, Rue Catina Saigon : 10 p. ; M Robin, Résident supérieur au Tonkin : 100 p

Nguyên cư-trú — M. Saint Poulot, phó cai trị hạng nhất sung phó công sứ Sơn-tây nay đổi đi công sứ Sontay M. Mompert quan cai trị hạng ba về nghỉ.

Nhà phiên-dịch chưa hết bệnh dịch typhus Hiện nay những kẻ phạm tội còn phải giam tạm ở sở mật-thám đến 50 người.

Nhà chớp-ảnh hàng Quạt Hanoi
CHƯƠNG-TRÌNH
Từ thứ bảy 10 Avril đến thứ năm 17 Avril 1926
Hiệu LAUREA FILMS diễn tích
TRẺ CỦA TÔI
hay là
Bướng sớm bỏi của người mán rồi
Bi-kịch rất lớn có tám đoạn
Cảnh con hát giọng rất não-nuột
Tỉ ch hay đa nổi tiếng
VAI TRÒ

Ansonia	đóng vai	Người mán rồi
Gina Kelly	—	Paulette Mous
Ed. Mathé	—	Frédérick
Jeannette	—	wanda, Nữ ký-nữ
Hu-Seymon	—	La P'tite
Riri-Fertoul	—	Le P'tit

Chiều nào cũng bán vé tự ba giờ đến năm rưỡi ở nhà chớp-bóng
ĐIỆN-THOẠI CINÉMA ONEINOIS 146 646 3.009

Tân đường sá. — Đường thuộc địa số 6 từ quãng km. 2+500 đến 4+950 hiện nay đang đổ nhựa thì ở Hanoi vào Hà đông phải đi qua đường số 1 cho đến Bạch-mai rồi rẽ sang đường cái quan số 65

Về việc cô giáo học Chevet. — Cô giáo học Chevet bị giam về việc về thư đưa giết quan Học-chính Tổng-trưởng Thuộc-địa, mà trong bức thư trước thì nay tòa tuyên án thả về rồi rượu còn lấy mua để dùng chứ không phải là để bắn.

Tòa án trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Bán cần 90 phân không có phép — Về việc chủ hiệu Khách Phát ở phố Cửa-Đông bị thua khám bắt được một chai rượu cần 90 p/ đã đề giá hàng là việc đã từng ở số bảo ngày thứ năm trước thì nay tòa tuyên án thả về rồi rượu còn lấy mua để dùng chứ không phải là để bán.

Người làm công nó lẻ. — Tên Nguyễn-Thiện đi thu tiền cho công-ty vô-tinh bị một nhà ở đường hàng Cỏ thua về tội lăng mạ mà đã đăng ở số bảo ngày thứ sáu trước thì nay tòa tuyên án phạt 50 quan.

Bán hàng ở xe hỏa không có phép. — Đinh-thị-Tiu và Vũ-thị-Tang bị người kiểm soát bắt được bán bánh quà bánh trên xe hỏa của công-ty Vân-nam vào quãng Pắc-lạng-thương và Yên-viên. Nàng có trát đòi cũng không đến tòa. Tòa làm án phạt vắng mặt Đinh-v-Thiện 50 quan mỗi bắt mẹ là Đinh-thị-Thi phải nộp thay trách-nhiệm về tiền phạt và vũ tiền lệ-phí.

Xe ô-tô đè người. — Vũ văn Đạo là tài xế cầm máy ô-tô cho M. Mỹ ký hôm mồng hai tết đã mở máy nhẩy nhanh quá, nên lái xe đương chạy ở phố hàng Bông chạm phải một cái xe tay trên có một người tên là Trần-xuân-Bình ngồi bị ngã rồi tay phải quệt mất mới thôi. Tòa phạt Vũ-văn-Đạo 1 tháng tù án treo và phải bồi 5) đồng cho người bị thương mà chủ xe ô tô phải chịu trách nhiệm tiền bồi thường và tiền lệ phí.

Ăn cắp thuốc lá. — Lê văn Hảo là tên ăn trộm gà và trước đã can án 5 lần rồi, bắt được ăn cắp 5 gói thuốc lá của một cửa hàng bán thuốc lá Nguyễn thị Dương đi mua về. Hội thì nó đã thú nhận cả. Tòa phạt tên Hảo 2 tháng tù.

Tại hiệu BÁO CHẾ MONTÈS có bán :
CHLORATE DE POTASSE đúng làm phẩm.
L'ALUN de CHROME đúng để thuộc da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE đúng để khắc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE đúng cho các hàng bánh và làm rượu.

Hội Phù-giầy (nói Gió). — Số hôm xa có lời bà sáo để các quí khách biết rằng từ ngày 14 cho đến 20 tháng tư này, tức là tự mồng ba cho đến mồng chín tháng ba Annam, có cho chạy thêm mấy chuyến xe riêng.

Vậy trong những ngày hội có những chuyến xe kể dưới này đến ga nói Gió hay ở nói Gôi đi.

Xe đi, tự Hanoi đến Nói-gôi có những chuyến này :

Chuyến xe số	51	6 giờ 03
»	61	10 » 25
»	71	12 » 55

Xe về, tự nói Gôi về Hanoi có những chuyến này :

Chuyến xe số	72	8 giờ 31
»	53	14 » 27
»	64	15 » 50

Lời cảm ơn. — Chúng tôi xin có lời cảm tạ các cụ các ông, các bà và các thân bằng cố hữu đã tỏ tình thân ái gửi giấy của hoặc cho đồ phúng viếng và đi đưa đám thân mẫu chúng tôi là :

Bà HOÀNG-THỊ-NHUNG

ngày thứ sáu 9 avril vừa rồi.

Trong khi tang gia bối rối có điều gì sơ sót xin các ngài bỏ quá đi cho.

Cẩn tri : Nguyễn-văn-Diêu
Phán-sự tòa sứ Bắc-ninh cùng gia-quyến.

Một kỳ thi thư-ký. — Ngày chủ nhật 8 avril 1926 hồi 7 giờ rưỡi, công-ty hỏa-xa Vân-nam mở một kỳ thi thư ký bằng ba. Những người ứng-cử phải có một cái bằng trong các văn-bằng sau này : Diplôme de fin d'Etudes complémentaires Franco-Annamites, Brevet élémentaire, Brevet d'Enseignement primaire supérieur. Những người ứng cử phải đến phòng tri-sự (Secrétariat des Services Admin-stratifs) mà xin ứng thi.

Cuộc. — Sáng hôm nay vào hồi 4 giờ 5 phút hỏa tại nhà ăn lá cờ phố Trương-thi, vì lửa bén ra ở một cái máy xe lăn đường, may không hại gì cả.

Cuộc đánh số lấy đồ. — Tòa Đốc-lý Hanoi có mở cuộc đánh số lấy đồ (Tombola) để quyên góp cho xứ Heuvizé ở con nuôi thành-phố Hanoi ở quê quán. Tất cả có 59 lô được trúng giải, giá đáng là 16.000$00 Giá bán mỗi vé : 1$00. Đến ngày 1er Mai mấy thì mở. Có bán vé tại bản quán. Ở xa xin đính thêm tiền cước gửi recommandé.

Các đồ gỗ thường để đem bày tại nhà Grands Magasins Réunis, Hanoi.

Y-khoa bác-sĩ Sarraithé
55 nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 295
Xét nghiệm nước-tiểu, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và bệ-sinh, vân vân.
Bắt được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.
Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ 30 chiều.
3 Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa.

Số 75
Nam-Tống Phi-Long

Tân-ương gọi *Triệu-khuông-dận* và *Trịnh-ân* vào hỏi. *Triệu-Khuông-dận* nói :

— Lệnh công có lệ nự quá yêu trong bấy lâu, nay tôi sai hai chàng tôi đi thộ-tăng thì chẳng tìm ai nhất làng đi gọi là tôi nhất tình cả cạn.

Tân-ương mừng sự, truyền mở tiệc đãi *Lý-mậu-chiêu* cùng đi với *Triệu khuông dận* và *Trịnh ân*. *Lý-mậu-chiêu* là-biệt *Tân-ương* rồi cùng *Triệu khuông dận* và *Trịnh ân* thẳng đường đi sang *Đông-châu*.

Khi đến *Đông-châu*, *Mộc-làm-quan* hàng quan-lại trong thành đều ra nghênh-tiếp. *Lý-mậu-chiêu* vào trong thành, lên ngồi công đường, rồi trí các việc và truyền bảo phải đi tìm *Trịnh-ân*. Trong ngoài thấy vậy, ai cũng lấp làng.

Lý-mậu-chiêu mới *Triệu-khuông-dận* và *Trịnh-ân* ở cùng một nhà, nhưng hai người đều tức tối ra đi mà nói :

— *Tân-ương* bởi ở *Thiên-châu* đã ra lệnh cho hai chúng ta đến thộ-tăng nghe lệnh-công đến đây, rồi phải đi tuần-tiễu các mặt Biên-giới, vậy chúng tôi xin vào từ.

Lý-mậu-chiêu nói :

— Các tỉnh tôi đối với hai ông thật không một phút nào nỡ dời tấc niệm, nhưng nay *Tân-ương* đã có việc ấy thì hai ông hãi đi thì tôi không tìm cớ giữ.

Nói xong, liền đem thư-mật-sứ cùng với hai người, lại phát mỗi người đi tiễn đưa người lên đường. Hai người nào ngờ gì đâu.

Khi đi đến *Mộc làm-quan*, *Triệu-khuông-dận* bảo *Trịnh ân* rằng :

— Nay mình tiết thuế hàng năm, lại gặp có làm quân ở phía trước nữa, đủ là chúng ta thấy chúng ngựa ngất-ngây để chúng mình cưỡi nhẩy nhót chơi vậy.

Hai người cùng mừng ngay. Bấy giờ *Triệu khuông dận* cưỡi con ngựa trắng, trông rất hăng-hăng đáng yêu, bèn ở dưới gò cây liền lại phía người của quan ; còn một chiếc ngựa đen của *Trịnh ân* thì cũng buộc tại bên cạnh. Hai người cùng cho người theo hầu đi vào trong tửu-quán uống rượu.

HỒI THỨ XXIX

Lại nói chuyện quan tiến-thủ đại Mộc-làm-quan là Diêm thống-nghiệm Tân-tương ở Thiên châu, định tìm sang thăm, đang cưỡi ngựa tự trong cửa quan đi ra.

Khi đến trước cửa quan, thấy có hai chiếc ngựa buộc đấy, Bàn thông hỏi rằng :

— Ngựa ai buộc ở chỗ này ?

Chưa quan-lại bẩm rằng :

— Vừa rồi có hai người nào trong tửu-điếm kia sang xuống, buộc ngựa tại đây, không biết là ai.

Bàn thông nóng tính mà bắt mọi người rằng :

— Con ngựa ấy thì ông này chính hợp ý ta.

Nói xong, liền sai quân-sĩ cởi con ngựa trắng đi đến, rồi mình lên cưỡi. Chưa quan-lại can rằng :

— Con ngựa ấy thật là quan-mã, xin đại-nhân chớ cưỡi.

Bàn-thông nói :

— Sợ gì quan-mã !

Nói xong, thúc chiếc gươm cái thẳng ngựa ra đi, một tên quân đứt chiếc ngựa trước theo sau. Khi *Triệu-khuông dận* và *Trịnh ân* nắng trưa xong, lại trong tửu-quán đi ra, ra đến trước cửa quan, thì thấy chẳng con ngựa trắng đâu cả.

Triệu khuông dận kinh ngạc mà rằng :

— Đi hay ! Bên nào lấy trộm mất con ngựa của ta !

Triệu-khuông-dận liền bắt quan-lại hung-long hỏi. Quan-lại không dám giấu diếm, phải nói : Có tên cưỡi con ngựa. *Triệu khuông dận* xuống giận, tay cầm ngọn côn, thẳng đến cưỡi theo mà quát to lên rằng :

— Đứa lấy trộm ngựa kia, muốn sống thì đứng lại.

Bàn-thông ngồi trên ngựa, ngẩn lại thấy sau có người cưỡi theo, vội vàng quay mình trở lại, giương cung mắc tên, bắn tự ắng một phát. *Triệu-khuông dận* tránh mũi nghiêng mình lảng tránh thì phát tên lọt ra chỗ không.

Triệu khuông dận thấy bắn hụt mất, kêu giơ ngọn côn đề đánh thì *Trịnh-ân* ngăn lại *Bàn thông*, nội-vụng cau ngăn mà rằng :

— Đại-huynh hãy khoan tay một chút, người này chính là bạn cũ của *Tân-ương* đấy !

Triệu khuông dận dừng tay lại, rồi nói :

— Nếu không phải là bạn cũ của *Tân-ương* thì ta quyết đánh cho bỏ đời !

Triệu khuông dận sẽ mắng *Bàn-thông* mấy câu, *Bàn-thông* phải trả con ngựa trắng cho *Triệu-khuông-dận*, rồi hiện thuốc ngựa trước cửa mình. *Bàn thông* sẽ hỏi quan sĩ, mới biết người ấy tức là *Triệu khuông-dận*, trong lòng rất lấy làm căm-tức.

Đêm hôm ấy, *Bàn-thông* đi đến *Thiên-châu*, vào yết kiến *Tân-ương*. *Tân-ương* bèn vào nơi hậu-đường, cùng nhau kể-lể những nông-nỗi sau khi trong biệt tinh ý hai người rất là vui-vẻ.

Tân-ương bảo *Bàn-thông* rằng :

— Tôi đợi *Triệu-khuông-dận* và *Trịnh ân* đến đây rồi sẽ khởi hành, nếu hiền-đệ đến chậm thì lại thành ra không gặp.

Bàn thông trong lòng đang còn nghĩ *Triệu khuông dận*, định đánh liều với *Tân-ương* khử-hành ngay, liền nói dối rằng :

— Vừa rồi *Triệu-khuông-dận*, *Trịnh ân* và tôi cùng qua sông *Bạch-thanh*, chẳng may thuyền chìm, hai người đều chết mất rồi, tôi nhờ có người nhà giả nên sống sót, mới được về đây.

Tân-ương giật mình kinh sợ mà rằng :

— Hiền-đệ nói có quả thật như thế không ?

Bàn-thông nói :

— Chính mắt tôi trông thấy, khi nào dám dối nói.

Tân-ương nghe nói, buồn rầu mà nghĩ người đi, người nhà vội vàng vực vào trong phòng nghỉ. *Bàn-thông* lại ra, gặp *Lý-hán-thông*, cũng thuật chuyện hai người bị chết đuối cho *Lý hán thông* nghe.

Lý-hán-thông nói :

— Sông *Bạch-thanh* cách đất *Thiên-châu* này chẳng xa bao nhiêu, tôi có việc lấy vào không thấy người đến báo.

Lý-hán-thông có ý nghi ngờ, mới tìm bắt *Bàn-thông* mà vặn yết-kiến *Tân-ương*. Bấy giờ *Tân-ương* mình gầy mặt vỏ, thấy con thiết ăn uống như chẳng có.

Lý-hán-thông nói :

— Cái tin *Triệu-khuông-dận* và *Trịnh ân* bị chết đuối này thật rất nghi-ngờ.

Trương quang viễn cũng nói :

— Việc chưa lấy gì làm chắc mấc, xin đại-vương chớ lo-ngại.

Bỗng thấy đốt hồi tin nghe báo *Triệu-khuông-dận* và *Trịnh-ân* đã về, *Lý-hán thông* vội-vàng chạy ra đón thì quả nhiên không có việc gì. *Lý hán-thông* liền truyền chuyện đến đuổi cho nghe, và nói với *Triệu-khuông-dận* rằng :

— *Tân-ương* vì nghe tin lầm mà thành ra ốm nặng.

Triệu-khuông-dận nói :

— Bây giờ nên về gấp đêm giải-tiếc ấy thì phải chăng chiều.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Les deux femmes continuaient de causer.

— Comment s'appelle votre mioche ?

— Cosette.

— Cosette, lisez Euphrasie. I a petite se nommait Euphrasie. Mais d'Euphrasie la mère avait fait Cosette, par ce doux et gracieux instinct des mères et du peuple qui change Josefa en Pepita et Françoise en Sillette. C'est là un genre de dérivés qui dérange et déconcerte toute la science des étymologistes. Nous avons connu une grand'mère qui avait réussi à faire de Théodore, Gnon.

- Quel âge a-t-elle ?

- Elle va sur trois ans.

— C'est comme mon aînée.

Cependant les trois petites filles étaient groupées dans une posture d'anxiété profonde et de béatitude ; un événement avait lieu ; un gros ver venait de sortir de terre ; et elles avaient peur, et elles étaient en extase.

Leurs fronts radieux se touchaient ; on eût dit trois têtes dans une auréole.

— Les enfants, s'écria la mère Thénardier, comme ça se connaît tout de suite ! les voilà qu'on jurerait trois sœurs !

Ce mot fut l'étincelle qu'attendait probablement l'autre mère. Elle saisit la main de la Thénardier, la regarda fixement, et lui dit :

— Voulez-vous me garder mon enfant ?

La Thénardier eut un de ces mouvements surpris qui ne sont ni le consentement ni le refus.

La mère de Cosette poursuivit :

Voyez-vous, je ne peux pas emmener ma fille au pays. L'ouvrage ne le permet pas. Avec un enfant, on ne trouve pas à se placer. Ils sont si ridicules dans ce pays-là. C'est le bon Dieu qui m'a fait passer devant votre auberge. Quand j'ai vu vos petites si jolies et si propres et si contentes, cela m'a bouleversée. J'ai dit : voilà une bonne mère. C'est ça ; ça fera trois sœurs. Et puis, je ne serai pas longtemps à revenir. Voulez-vous me garder mon enfant ?

— Il faudrait voir, dit la Thénardier.

— Je donnerais six francs par mois.

Ici une voix d'homme cria du fond de la gargote :

— Pas à moins de sept francs. Et six mois payés d'avance.

— Six fois sept quarante deux, dit la Thénardier.

— Et quinze francs en dehors pour les premiers frais, ajouta la voix d'homme.

— Total cinquante-sept francs, dit la madame Thénardier. Et à travers ces chiffres, elle chantonnait vaguement :

Il le faut, disait un guerrier.

— Je les donnerai, dit la mère, j'ai quatre-vingts francs. Il me restera de quoi aller au pays. En allant à pied. Je gagnerai de l'argent là bas, et dès que j'en aurai un peu, je reviendrai chercher l'amour.

La voix d'homme reprit :

— La petite a un trousseau ?

— C'est mon mari, dit la Thénardier.

Sans doute elle a un trousseau, le pauvre trésor. J'ai bien vu que c'était votre mari. Et un beau trousseau encore ! un trousseau insensé. Tout par douzaines ; et des robes de soie comme une dame. Il est là dans mon sac de nuit.

— Il faudra le donner, repartit la voix d'homme.

— Je crois bien que je le donnerai ! dit la mère. Ce serait cela qui serait drôle si je laissais ma fille toute nue !

La face du maître apparut.

- C'est bon, dit-il.

Le marché fut conclu. La mère passa la nuit à l'auberge, donna son argent et laissa son enfant, renoua son sac de nuit dégonflé du trousseau et léger désormais, et partit le lendemain matin, comptant revenir bientôt. On arrange tranquillement ces départs là, mais ce sont des désespoirs.

Une voisine des Thénardier rencontra cette mère comme elle s'en allait, et s'en revint en disant :

- Je viens de voir une femme qui pleure dans la rue, que c'est un déchirement.

Quand la mère de Cosette fut partie, l'homme dit à la femme :

— Cela va me payer mon effet de cent dix francs qui échoit demain. Il me manquait cinquante francs. Sais-tu que j'aurai eu l'huissier et un protêt ? Tu as fait là une bonne souricière avec tes petites.

— Sans m'en douter, dit la femme.

II

Première esquisse de deux figures louches

La souris prise était bien chétive ; mais le chat se réjouit même d'une souris maigre.

Qu'était ce que les Thénardier ?

Disons-en un mot dès à présent. Nous compléterons le croquis plus tard.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Hai người mẹ thì ngồi cứ việc chuyện.

-- Con bà tên là gì ?

-- *Cosette.*

Phàm hễ thấy ai tên là *Cosette* thì nên đọc là *Euphrasie*, con hễ chính tên là *Euphrasie*, nhưng tiếng *Euphrasie* mẹ nó đã đổi ra là *Cosette*. Sự đọc tên nọ ra tên kia đó, kì lý-do nó ở trong cái bẩn-năng rất êm-ái, rất ôn-nhã của những người đàn-bà có con và của bọn lê-dân. *Josefa* thì họ đổi ra *Pépita* ; *Françoise* thì đổi ra *Sillette*. Cái thể hoán-hình cho tiếng gọi đó, không nhà khảo tự-nguyên nào có thể giải-nghĩa được. Trước-giả đây đã được quen một bà-cụ, có cháu tên là *Théodore*, mà không biết làm thế nào lại gọi ra *Gnon* được.

-- Con bà lên mấy ?

-- Cháu sắp đầy ba tuổi.

-- Thế ra cũng bằng con cháu lớn nhà tôi.

Trong khi ấy thì ba con bé đương đứng xúm đầu vào với nhau, có ý lo-sợ mà lại có ý mê-thích ; thì ra có xảy ra một sự ; dưới đất có một con giun to-tướng vừa đùn lên ; ba đứa cùng sợ, cùng thích mê đi mà đứng nhìn.

Ba cái trán như gương, kề gần lại nhau, tự hồ ba cái đầu chung nhau một cái hào-quang. Mụ *Thénardier* lớn tiếng mà rằng :

-- Con trẻ, quen nhau thật chóng. Mới đấy với đây, mà ai chẳng bảo là ba chị em ruột.

Câu nói ấy chừng là cái lò lửa mà người mẹ kia đương chờ đợi. Thoạt nghe nắm ngay lấy tay mụ chủ quán, nhìn vào tận mặt mà rằng :

-- Bà có bằng lòng giữ hộ con cho tôi không ?

Mụ *Thénardier* giật mình một cái, không ra ừ cũng không ra chối. Mẹ con *Cosette* lại nói :

-- Bà có bằng lòng không ? Tôi không thể đem cháu theo về quê tôi được. Việc làm ăn phải thế. Con mọn ai nuôi ai dùng. Lại gì những chốn ấy, hử bà. Tôi đi qua đây hôm nay thật là lòng trời dun-dủi. Khi tôi được nhìn thấy hai con bé nhà bà xinh-tốt như thế, sạch-sẽ như thế, sung-sướng như thế, thì tôi lấy làm nao nức trong lòng. Tôi bụng bảo dạ : Người này chắc là khéo nuôi con. Phải đấy. Bà cứ cho con tôi ở đây nữa, thì thật được như ba chị em ruột. Và tôi đi ít lâu tôi trở lại. Bà bằng-lòng giữ con tôi không ?

-- Để tôi còn xem đã.

-- Mỗi tháng tôi xin đưa bà sáu *francs*.

Nói đến đó thì trong cửa hàng có tiếng đàn-ông nói ra rằng :

-- Kém bảy *francs* không được, mà phải đưa sáu tháng trước.

Mụ chủ quán tính :

-- Sáu bảy bốn-mươi-hai.

-- Tôi xin đưa tiền đây.

Tiếng đàn-ông ở trong lại nói :

-- Phải thêm mười-lăm *francs* nữa để chi các khoản vặt phải tiêu trước.

Mụ chủ quán vừa tính nhẩm :

— Cộng là năm-mươi-bảy *francs*.

Vừa lờ hát luôn câu hát đương dở.

Phải như vậy, ông tướng nói rằng. . .

-- Năm-mươi-bảy thì năm mươi-bảy, tôi xin đưa trước. Đây tôi có những tám-mươi *francs*. Số tiền còn lại, về cho đến quê cũng đủ. Nhưng phải đi bộ. Về đến quê tôi cố làm ăn kiếm tiền. Bao giờ để ra được nhiều ít, tôi sẽ lại đây xin lĩnh cháu.

Tiếng đàn-ông lại hỏi :

-- Con bé có đủ sống áo thay chăng ?

Mụ chủ quán bấy giờ mới giới-thiệu :

-- Đây là chồng tôi.

-- Hẳn chứ. Con tôi thiếu gì sống áo. Tôi cũng biết đấy là ông nhà bà rồi. Bộ cánh của con tôi thì thật là lịch-sự. Một bộ cánh vô-lý. Cái gì cũng hàng tá. Mà những đồ tơ lụa như là bộ cánh của một vị phu-nhân vậy. Ở cả trong đấy của tôi kia.

Tiếng đàn-ông lại nhắc :

-- Có sống áo thì phải đưa cho mới được.

— Chẳng đưa thì tôi giữ làm gì. Con tôi khi nào tôi lại để cho nó phải ở truồng.

Bấy giờ chủ-ông mới đem bộ mặt ra mà rằng :

-- Nếu vậy được.

Hai bên giao đoan với nhau. Người mẹ tối hôm ấy ngủ trọ lại đó, sáng hôm sau đêm tiền đưa trước, gửi con lại, rồi cuốn gói mà ra đi. Cái gói từ lúc đo nhẹ hẳn đi được cái bộ cánh của đứa con nhỏ, ra đi những mong không bao lâu sẽ trở lại. Những sự lì biệt đó thường thì bề ngoài làm ra diềm-đạm cho xong việc, mà bề trong thì thật là xót-xa thê-thảm.

Hôm ấy có một chị láng diềng của vợ-chồng *Thénardier* nhân gặp *Fantine* giữa lúc nàng ở quán trọ đi ra, vội chạy trở lại mà thuật chuyện rằng :

— Tôi vừa gặp một người đàn-bà vừa đi vừa khóc ngoài đường, thật là xé gan đứt ruột.

Khi mẹ con *Cosette* đã đi khỏi rồi, chồng bảo vợ :

-- May quá, ngày mai ta vừa có món nợ một trăm mười *francs* đến hạn, mà lại thiếu năm-mươi *francs*. Nếu không có món này, thì thật là mỗ-tòa đem giấy đến nhà chứ không thoát. Mẹ mày thật là khéo đem hà đứa con đó mà đánh bẫy người.

Con vợ nói ;

-- Vậy là vô-tình, chứ ta chỉ đánh bẫy ai đâu.

II

Mấy nét phác-họa để tả chân-dung hai đứa bất-nhân

Con chuột mắc bẫy chẳng to béo gì, nhưng dẫu chuột gầy cũng thỏa-thuê lòng mèo rồi.

Vợ chồng nhà *Thénardier* này là người thế nào ?

Tức thời ta sẽ phác ra vài ba nét, sau sẽ tả nốt hai cái chân-dung đó.

(Còn nữa)

Tự do diễn đàn

Một điều thỉnh-cầu cùng Chánh - phủ

Tự khi quan Toàn-quyền Varenne sang phó-nhiệm cõi Đông-Pháp, thì trên tự quan, dưới dân dân, xem ra ai ai cũng vui mừng hớn hở. Không những cái chánh-sách bảo hộ khaiphóng cho dân, ngài thi-hành một cách khôn-khéo mà đối với mọi hạng người trong quốc-dân, nhất là các viên-chức tòng sự Nhà-nước, ngài lại sẵn độ-lượng thương giúp hết thảy. Nên chi từ lâu nay các ông tòng sự các sở mới đồng lên thỉnh cầu việc nọ việc kia. Xem như hội Ái-hữu sở nọ xin tăng lương bổng lên 40 phần trăm (40 °/₀) và các sở xin tiền phụ-cấp gia quyến mà quan Toàn-quyền hứa sẽ gia-ân thì đủ biết ngài thật đã thấu triệt được nỗi đồ-ăn thức dùng đắt đỏ là cái tình-cảnh khắtkhe của kẻ giúp việc ngài vậy. Phương-ngôn ta thường nói : « con có khóc mẹ mới cho bú » ; mà thật vậy. Phàm muốn xin ai việc gì, trước hết cũng phải đãi bày cái khốthống của mình nhiều hậu mới mong điều nguyện-vọng của mình được lượng trên trông xuống, chứ nếu cứ im hơi lặng tiếng, há miệng chờ ho, thì ai hơi đâu hỏi đến. Thế thường vậy nên kỳ-giả quả quyết cầm bút viết bài này dóng-dả bộc bạch cùng quốc dân, mong nhờ quốc-dân tánthành cho ai nấy đều được ơn gội hạt mưa nhuần của Chính-phủ.

Đã là thỉnh-cầu mà kỳ-giả viết đây là việc xin tăng lương cho ngạch « thừa-phái ». Tuy mới nghe chắc quốc-dân phải lấy làm rượt thâm gan mà trách, mà mắng là đồ ngông-cuồng dại dột, không suy trước nghĩ sau, mà còn dám sẻ gan nhờ quốc dân thỉnh-cầu giúp. Nào họ có lương-tâm gì đối với đồng-bào đâu, chỉ biết hóp nặn lũ dân đen, mà vo-viên cho nặng túi. Vậy ai hơi đâu mà lại thương giúp kẻ cướp cơm chim của con đứng-bóng ta được ?

Vâng, quốc dân trách mắng như vậy thật không oan, kỳ-giả cũng không dám bênh, song ta thường nói : « có đong kẻ dưới mới là lượng trên ». Vậy xin quốc-dân bình tâm để kỳ-giả được ngỏ ý hiến. Kỳ-giả nh đã nói ở trên bài này, tuy biết trước là Chính-phủ hãy còn đang giận, quốc-dân hãy còn đang cáu, là vì chút công-tâm của kẻ biết có « tại » có « mã », chứ không phải mưu-đi-ch viết ra để cầu tr-lợ. Kỳ-giả đây không phải là người đương cuộc, song nếu cứ việc lẽ là vô-can kỳ sự, mà nhẫm mã bỏ qua thì chẳng hóa ra ích-kỷ lắm du ?

Ông thừa, ông bộ, ông đề, ông lục tuy công việc có khác nhau, mà tổng-chi là thừa-phái cả. Công việc tuy đẳng cai-trị, đẳng tôn ấn, mà trách-nhiệm mỗi người đều không phải là nhỏ. Xét cho kỹ thì một người thừaphái làm cho trọn nghĩa-vụ không phải là không vất vả. Tạm-chi nhiều ông phải nuôi nho r.êng để giúp việc thì đã biết công việc họ bận rắp mấy các ông tòng sự các sở khác, mà lương bổng lại ít ỏi, thì nỗi eo-hẹp trong công việc, chốn gia-đình thật đang lo ngại, thương thay !

Cứ bỏ ngoài xưa nay mà xét thì ngạch thừa-phái tuy lương bổng chẳng là bao, mà họ vẫn phong-tiu, vợ con vẫn ăn trắng mặc trơn, cửa nhà vẫn trang-hoàng lịch-sự, bước chân ra ngoài thì nào xe-xe ngựa ngựa, coi cũng có vẻ « quan » lắm, mà lương thì thừa-phái hạng năm có hơn chục bạc, đến hạng nhất mới hơn ba chục, thế thì họ lấy đâu mà sang-trọng như kia ? Chẳng lẽ là họ phải bóp knoét của lũ ngu-dân, chứ không đời thuở nào, — mà kì đại gì — lại xuất của nhà làm việc người. Thế-gian chẳng ít thì nhiều, nên quốc-dân mới tặng các ông cái tên « lại giả » là thế. Song thăng - hoặc trong họ họ cũng có kẻ quả ra tay phũ-phàng không có cơm chát gì là lương-tâm, nên mới đã tặng « con sâu bỏ dầu nồi sanh ra thập thiết chi-ép tội hiềm trang » tin, có lẽ đâu lại không có kẻ lẽ liêm chính mà trong nhà vẫn thanh-bạch, vợ con vẫn từng bữa rau ! Thì dụ như lấy một giáo-giang hồ mà buộc lội cho cả dân bà con gái trong một nước thì chẳng hóa ra phẩm bình không công minh lắm ra ? Dù thế nào mặc lòng, bệnh nào thuốc ấy lo gì không có phương bổ cứu ! Vậy ngày nay quốc dân đang sốt sắng thỉnh cầu Chính-phủ mau mau tìm hết phương châm mà cải-lương chấn quan trường, nghĩa là trừ-tính cách bóc thủ tài sản tinh mệnh của dân cho quan lại hết phương thì hành những thứ đoạn cướt bỏ chảy ra nước thì các ông nghe rằng hơi nắn chí. Chuông Trung-Bắc, gió Nam-phong cảnh tỉnh dân-gian thức dậy thì mỗi hàng của các ông từ nay trở đi hẳn phải định-trệ 6 hm. Chớ đi ! biết xoay-xở về phương diện nào đây ?!!

— Về sự học ở các chốn hương thôn ngày nay đã mở mang thì lo gì dân bị kẻ ông khai thông. Dân trí đã khai thông thì lo gì không trừ được cái tệ quan tham lại nhũng. Nhưng cái tệ lại nhũng kẻ ông những là vì dân ngu. Các như lời một vị quí quan M. Yves le Gadec viết trong báo Moniteur d'Indochine mà bài lược dịch đã đăng Trung Bắc ngày 28 mars vừa rồi thì là vì lương bổng ít, trong nhà nào cha mẹ, vợ con, và hỗ, lại thêm công nghìn việc phải lo, sinh kế quẫn bách thế phải tìm cách kiếm ngoại cho đủ góp việc nọ việc kia để báo toàn lấy danh dự với công chúng. Lại có như lời M. Yves le Gadec đã nói thì dân chẳng ăn-nam yếu-ớt là vì ăn uống không đủ bổ dưỡng, nhà ở không hợp phép vệ-sinh, tóm lại thì cách sống của người mình cần thế quá. Thật thế, nhưng khốn nỗi, cái khổ bó cái khôn, chứ đã giàu nỗi ngon bát ở nhà mồn thì ai lại không biết phép vệ-sinh. Chao ôi ! có phải qui mới sinh ra nghĩa, lương ít tiêu nhiều sao được mà chẳng phải ăn uống xoàng xĩnh đó nên ?..

Vậy dám mong Chính-phủ đã mua thì mua cả o khắp, lưu tâm trù liệu tăng lương bổng cao các viên-chức ấy thì không những trừ được cái tệ lại những mà lại bảo-toàn lẽ cái sinh mệnh của các hạng người ấy nữa.

Nếu các tiểu viên chức ấy được nhờ ơn Chính-phủ tăng bổng cho thì sẽ vui lòng gắng tri làm việc, mà sự nhàn dụng đã có thể trông cậy ở đồng lương thì cái cảnh đục khơi-còn cần dân cũng vì đó mà giảm bớt. Tăng lương bổng cho ngạch thừa-phái tức là một bài thuốc bổ « Dưỡng-liêm » ở chốn nha môn vậy.

. . . . . Kính mong thay !!!

Giáo học Hạ-huyện

Cuộc thi thơ

Của Nhà-nay-Quyển số 6

MMMDCCLXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giám rất tôn-nghiêm tế rất sùng,
Biết mấy xuân thu còn cốc sóc,
Rầu sinh tang-hải vẫn ca-ung,
Đôi vừng nhật, nguyệt soi kim cổ,
Vài bực cung-tường đụp ngông trông,
Từ Lý đến nay bao thế-kỷ ?
Trùng-tu bảo-hộ nức vui lòng,

Nguyễn-hữu-Kỳ
16 rue des Stors, Hanoi

MMMDCCLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ lưu-truyền cõi Á-đông,
Bến Nhị mênh-mông nền quốc-túy,
Non Nùng thăm-thẳm vẻ nho-phong,
Trải bao thỉ-kỷ vàn còn sáng,
Biết mấy tang-thương đạo vẫn sùng,
Thành Lý bia Lê con phải nhớ,
Trọi Nam đất việt khoi hương chung,

Lê-thái-Hòa
secrétaire de la maison
Lang-đông-Lạc, Lạng-sơn

MMMDCCLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thang-long,
Miếu dựng từ triều đức Lý tông,
Bút thánh xuân thu yên sóng Nhị,
Bia thần khoa giáp ngất non Nùng,
Hán Tiên sót lại nền văn cổ,
Âu, Á mê chi trận gió dùng,
Khua tỉnh quốc-hồn vang bốn cõi,
Phụng thờ há những một phương đông.

Nguyễn-huy-Cư, Hưng-yên

MMMDCCLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôn-giáo đền thiêng kỷ-niệm chung,
Cửa thánh gác cao nêu học cũ,
Bừng nhơ bia đứng dấu đài-phong,
Cảnh riêng vẻ-trụ nơi thành-thị,
Tiếng vững đường dân với núi sông,
Thế-đạo mặc đầu thay đổi mới,
Một niềm kính mến thánh phương đông.

Nguyễn-ngọc-Diệp
Làng Thượng-cốc, Hải-dương

(Còn nữa)

TAXÉOL ROGIER

Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ : 1$00

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

PHAM;

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, ti lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè già là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH - THẢI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy qui-khách muốn tránh sự biến-động ấy xin chực tiếp quả bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THẢI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 112, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Thiếc, Nam-định

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán xin giấy quán báo, chớ lại gửi báo thì báo-quán sẽ gửi giấy quán báo, chớ lại gửi báo thì hiệu rở rằng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 2). bằng tem cũng được) để mua tấm giấy quán báo.

Hễ ai không gửi tiền theo thì cứ đi nguyên chỗ cũ hoặc phải trả nặng hơn.

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty Foncière, có rất nhiều lợi (Mua trái-đơn Foncière ở hạng Lần mua phải nộp ngay 20 quan, còn thì 37 tháng mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định dưng luật. (Chắc vậy mỗi người đã định mấy xu, có thể trở nên giàu có được).

Mỗi nộp tiền lần đầu là được ngay cái trái-đơn mà không mình được quyền chắc, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến kỳ trái-đơn trúng số (6 tháng thì mình được hưởng một số tiền lớ ấy. Mỗi trái-đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần 100.000 số nhiều thì 1.000 quan, không có thì cũng được hoàn lại là 400 quan. Mỗi năm có hơn bốn trăm số, hơn 2 triệu lẻ.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt.

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY :

190 lô.	500.000 quan	280 lô	5.000 quan
190 lô.	250.000 —	1.320 lô	1.000 —
280 lô.	100.000 —	13.300 lô	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hẫn lại lãm 400 —	

Nuôi có trái-đơn được nợ cuộc rất 45 xổ cho nên xem số trái-đơn xem có trúng không.

Các lô được lĩnh nguyên tiền, không phải trừ gì cả chi cả. Mỗi lần rút số số nhiều được một cái bằng to số trái đơn trúng số, không phải trả lời. Các số nó trúng bằng kỳ đúng với số trái-đơn đã tại nhà ngân hàng, các chủ có trái đơn có thể lấy sau được, theo như điều khoản trong bản luật riêng ngày 13 Mars 1925. Bảy luật ấy là một bản luật bảo chắng, giữ gìn cho các nhà có trái đơn, không có điều gì phải ngại ngùng cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rút số.

Cần ngại muốn đợi qua cuộc rút số kỳ thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France
R. C. MARSEILLE 6576

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Bộ Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

L'amour de son état

Le plus précieux et le plus rare de tous les biens est l'amour de son état. Il n'y a rien que l'homme connaisse moins que le bonheur de sa condition. Heureux, s'il croyait l'être et malheureux souvent parce qu'il veut être trop heureux, il n'envisage jamais son état dans son véritable point de vue. Le désir lui présente de loin l'image trompeuse d'une parfaite félicité ; l'espérance, séduite par ce portrait ingénieux embrasse avidement un fantôme qui lui plaît ; par une espèce de possession anticipée, l'âme jouit d'un bien qu'elle n'a pas encore ; mais elle le perdra aussitôt qu'elle aura commencé de le posséder véritablement et le dégoût abattra l'idole que le désir avait élevée.

L'homme est presque également malheureux et par ce qu'il désire, et par ce qu'il possède. Jaloux de la fortune des autres dans le temps qu'il est l'objet de leur jalousie toujours envieux et toujours envié, s'il fait des vœux pour changer d'état, le ciel irrité ne les exauce souvent que pour les punir. Transporté loin de lui par ses désirs et vieux dans sa jeunesse, il méprise le présent et courant après l'avenir, il veut toujours vivre et ne vit jamais.

Arisseau,

Progrès dus à la vapeur

« Un voyage à Paris, il y a 50 ans (par conséquent vers 1780) était une affaire de la plus haute importance. Avant de se décider à quitter ses foyers, l'habitant de la Bretagne, par exemple, mettait ordre à sa conscience et à ses affaires. Il faisait ses dernières dispositions. — Pendant un mois, ce n'était, dans l'intérieur de la maison, que préparatifs, mouvement, agitation. Les voisins venaient lui faire visite avec curiosité et intérêt. Il y avait dans le futur voyageur toute la fièvre d'une résolution héroïque, et, dans l'ami qui lui pressait la main en le quittant, toute la ferveur d'un ex voto. Enfin un départ pour la capitale entrait en première ligne dans la série des événements de la vie. »

On a trouvé dans un cimetière de province une pierre tumulaire portant cette significative inscription : « Ici repose x....., qui fit deux fois le voyage de Paris. »

Mais poursuivons : « Indépendamment des coches, qui pouvaient contenir dix à douze personnes, on avait imaginé des carrosses. Ils étaient suspendus par des chaînes, tandis que les coches étaient montés sur les essieux. Ces voitures, qui marchaient alternativement attelées de dix et même de huit chevaux selon la difficulté de la route ; ne partaient que deux fois par semaine, faisant par jour neuf ou dix, lieues au plus en 3 stations. »

Et Narratius, pour s'égayer, donne cet exemple : « On compte de Paris à Sedan 61 lieues de poste. Le coche ou la voiture, partant de Paris le mardi à six heures du matin, n'arrivait à Sedan que le dimanche à midi. Dans ce trajet de cinq jours et demi, le voyageur a pris cinq dîners et autant de soupers, auxquels il faut ajouter les déjeuners, le tout, indépendamment des haltes que l'on faisait en route. »

Muller.

Lòng yêu chức phận mình

Nói tắt cả các tính quý và hiếm nhất là lòng biết yêu chức phận mình. Không có điều gì là người không biết rằng sự sướng nhất trần-gian là tính biết an-phận mình. Chưa được thấp phần sung-sướng, mà trông là sung-sướng, cũng thể gọi là sung-sướng ; nếu mơ màng sung sướng thái quá, tất thành ra khổ, vì không bao giờ nét cái chức-nghiệp của mình theo cái phương diện đích thực cả chỉ mơ tưởng thấy đứng ra một cái hình ảnh hão-huyền của sự hạnh-phúc và sung cực-điểm đâu đưa lại. Bởi thế lòng hi-vọng đã bị cái hình ảnh huyễn-diện ấy nó quyến-dũ, phỉnh-nịnh-tưởng điều gì, để tự cho là thích ý rồi, mà việc đã được như nguyện thành ra khi mong-mỏi gì, thì thường hay vui ít, nhưng khi sắp được lại không vui nữa, mà cái chán-tưởng của lòng ham muốn đã nâng cao lên kia, sẽ bị lòng chán-nản đánh đổ xuống.

Người có nhẽ bao giờ cũng khổ, mức ao lại khổ và điều mức ao, để có lại khổ vì điều đã có. Trong lúc mình muốn như người khác, lại có người khác muốn được như mình, mình thêm người khác, lại có người khác thêm mình, mà mình cần giới đổi số phận cho mình, thì giới đem giận mà có cho mình được như nguyện nữa, cũng để gây-hình mà phạt mình vậy. Người ham muốn thành ra chỉ vơ-vẩn đâu đâu, dương trẻ mà mơ tự như già, dường bỏ thời hiện tại mà theo thời tương-lai, muốn thành người mà chẳng bao giờ thành người.

Hồng-Anh

Sự tiến-bộ nhờ về hơi nước

Cách đây 50 năm, (nghĩa là vè năm 1780) việc đi Paris là một việc tối quan-trọng. Trước khi đi, người ở xứ Bretagne chẳng bận, phải thu xếp cả tâm thần cả công việc cho đâu vào đấy đã. Làm sẵn cả chúc thư. Trước khi đi một tháng, ở trong nhà, chỉ những náo-động, nô-nức, thu xếp. Hàng xóm láng-giềng náo-nức nhiệt-thành lại thăm hỏi. Phải có hàng tâm quả cảm mới đi được như vậy, bạn hữu đến từ đi đều ân-cần căn-nguyện cho người đi đường được mọi sự tốt lành cả. Nói tóm lại thì đi kinh-đô là một chuyện phải ghi chép trước tiên trong lịch-sử con người. »

Người ta đã thấy ở trong nghĩa-địa kia, trên một tấm mộ-chí, có đề rõ ràng mấy hàng chữ có ý nghĩa như vậy : « Đây là chỗ ông X... an giấc ngàn tàu, ông là người đã từng đi Paris hai lần. »

Song ta nên nói tiếp luôn rằng : « Người những thứ xe, « có trục » có thể chở được 10 hoặc 12 người, thì người ta lại nghĩ ra những « xe treo » « xe treo » thì thùng xe treo thẳng giây xác-xích mà xe trục thì thùng xe vẫn liền với trục xe. Những xe ấy, đều đáng sợ hoặc tầm ngựa tùy theo đường khó đi hay dễ đi, và mỗi tuần lễ chỉ đi có hai lần, một ngày đi độ 9 mười dặm là nhiều, và phải nghỉ ba trạm. »

Narratius, ý muốn khỏi hài hắn, nên mới nói tại đó rằng : « Từ Paris đến Sedan là 61 dặm ; xe đi từ Paris ngày thứ ba, lúc 6 giờ sáng, thì đến trưa ngày chủ nhật mới đến Sedan. Trong cái hành-trình năm ngày rưỡi ấy, khách bộ hành phải ăn mất 5 bữa cơm sáng, 5 bữa cơm chiều, lại còn ăn điểm tâm nữa, và lại phải kể cả những lần ăn vặt trong khi xe đỗ. »

Nguyễn-văn-Tuyên.

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Bước đầu của một nhà sáng-tạo vĩ-liệt

II. Một việc nghĩa

Cái tính hiếu học về Hóa học của cậu Thomas Edison nhiều lần cháy » mà vì ở trên xe bị ngăn cấm nên lại quay về khoa máy-móc vậy.

Cậu bé vốn hay làm, vui-vẻ và hay giúp đỡ, nên ở ga ga xe đã mà cậu thường xuống mua hàng, cậu làm quen được với nhiều người. Bởi vậy những thợ cả nhà in kia có mời cậu vào xem máy. Cậu Edison lấy làm thích lắm. Cái gì cậu cũng muốn hiểu lại làm sao mà thế, cậu xem từng cái bánh xe một, cậu suy xét nguyên-lý từng sự vận-động một.

Một lần vào nhà giấy, thấy cậu được nghe nói truyện về những sự hành-động của giấy thép đang chạy ở trước mặt cậu, cậu lấy làm vui như sướng.

Lúc nào cậu cũng nghĩ đến những thứ máy-móc có kết quả thần tình ấy, và cái lòng muốn biết, muốn học càng ngày càng lớn.

Cậu Thomas Edison lại quay về sách vở.

Song nhiệt-tình và khao-khát ở ga không đủ cho cậu nữa. Xe thường hay cậu lại ở ấp Détroit, một hôm cậu bèn đánh bạo vào thư-viện ở tỉnh lỵ.

Gặp nơi, cậu vớ lấy một quyển sách, và đọc ngay. Rồi sau hôm nào cậu cũng cứ thế.

Người giữ sách thấy cậu bé chăm chỉ mải không rời sách, thì lưu tâm, bèn thâu mật mà hỏi cậu muốn kiếm cứu về việc gì.

Cậu quả quyết trả lời rằng :

— Tôi muốn đọc hết cả các sách ở đây.

Người giữ sách ngạc nhiên mà rằng :

— Hết cả ư ?

Cậu Edison không chịu thùng gì, mà cãi nghĩa rằng :

— Tôi đi học, và tôi thiết nghĩ không gì bằng cứ lần lượt đọc hết sách ở đây, hết quyển nọ đến quyển kia... Người giữ sách lấy làm thích chí mà nói rằng :

Nên chọn thì hơn, cái gì thì ích cho cậu hơn nào ?

Sở-kỳ hay dị kỳ ?

Cậu Edison quả quyết và có nghị-lực mà trả lời rằng :

— Cách-trí.

Người giữ sách ra nhiều ân-cần mà nói :

— Thế được.

Rồi với vàng đem cho cậu hết thảy các sách cách trí mà cậu có thể học được.

Ta thử nghĩ xem cậu Thomas Edison về nhà ở Port-Huron có dám nói lại những truyện đọc sách ấy không !

Cứ như cậu bao giờ tin rằng những sự khó-nhọc như thế mà có kết-quả trọng hậu. Theo ý ông thì không phải là « mất thì giờ » ở các nhà sách mà có thể làm giàu được. Còn bà mẹ thì thường hôn con mà khen con rằng chăm học như vậy là phải lắm. Song bà không thể biết được rằng cái tính cần vật ấy rồi đưa đến là cùng.

Một hôm cậu muốn tỏ cho cha mẹ biết rằng cậu không phải là một người chỉ biết tư-tưởng không mà thôi.

Cậu bèn kiếm thế giây điện để đánh giây thép về với ấy ở cửa hàng có những mảnh đồng mảnh kẽm vụn và những lọ cũ, chứ cậu không hiểu cậu ấy để làm gì.

Cậu dùng những thứ ấy làm được « cọc-điện » và không mấy chốc, chỉ mấy ra được máy đánh giây thép.

Thường thường cậu làm được sự vui vẻ, hôm bố về cái nhà nhỏ ở Port Huron ấy và những truyện tò tát về vấn-đề các sự nghiệp lớn lao cậu định làm mà cậu kể cho bà mẹ nghe làm cho mẹ mừng rỡ thì cậu sướng ý lắm.

Có một điều bất tiện là tàu về, đi từ ga đến nhà mất những hai mươi phút. Đối với cậu Thomas Edison thì thế là một truyện mất thì giờ nhiều lắm.

Cậu tìm được một cách thực giản-dị mà thực tiết-kiệm để khỏi sự mất thì giờ ấy.

Xe trước khi đến ga thì đi qua nhà cậu, song thường đến đó thì chạy nhanh lắm, cậu vẫn khoẻ-khoắn, cậu bèn đặt sẵn một cái ụ cát ở bên đường, và tập nhảy xuống.

Nhờ cái lòng khinh thường sự nguy-hiểm của cậu như thế mà một hôm cậu làm được một việc rất anh hùng. Ở Ši Ky là một ga nhỏ. Cậu Thomas Edison và hành khách đang chờ đợi xe đến. Bỗng thấy một đứa bé đang mải chơi ở đường rất mà cách đó độ hai mươi thước lấy thì có một cái đầu xe đương chạy vào vụt đến, chỉ trong giây phút nữa thì thằng bé kia sẽ bị cán.

Bấy giờ thấy một cậu nhảy xổ ra, bế lấy đứa bé rồi chạy qua đường sắt. Cậu ấy chính là cậu Thomas Edison. Mới xe vừa khỏi tới, hành khách ai thấy tấn kịch ghê-gớm ấy cũng phải rá lên.

Bấy giờ mà cậu Thomas vẫn cứu được là con giai người sếp-ga. Sau nhiều lần người sếp ga mời cậu về mà hỏi cậu muốn thưởng gì. Người từ tế ấy nóng tình muốn được báo ơn cậu ngay.

Song cậu Thomas Edison phản đối rằng đó là cậu làm bổn phận cậu, và cái sự vui về mà cậu được hưởng vì cứu thoát được cho người khỏi tai nạn đã là phần thưởng hậu cho cậu rồi.

Sau người sếp ga nhận ý biết rằng mới đưa một giấy thép và đánh giấy thép thì cậu Thomas Edison xem kỹ-lưỡng lắm, nên một hôm mới hỏi cậu rằng :

— Cậu có thích học đánh giấy thép không ?

— Tôi thích lắm !

— Cậu có muốn tôi dạy cậu đánh giấy thép và chữ riêng của giấy thép không ?

Thomas thích lắm nói ngay rằng :

— Tất tự nhiên gì mà không !

Tuy là nhà sáng tạo vĩ-liệt Edison kia sở dĩ biết đánh giấy thép là nhờ tay một người sếp-ga còn con mà nhà sáng-tạo đã có ơn liều mình cứu-tử cho con người ấy vậy.

Cho nên người ta nói rằng làm một việc nghĩa không bao giờ mất ơn là chí-lý.

(*Còn nữa*) Song-Nam.

Luyện tập quốc-văn

Đời người

Người ta sinh ra ở đời, từ lúc lọt lòng mẹ ra cho đến khi tóc bạc răng long, phần nhiều chỉ trông thấy những sự buồn hơn cả. Tuy nhiên trong những sự buồn của ta thỉnh thoảng có điểm một vài cái vui chẳng qua là Tạo-hóa cho mất người đời đó thôi.

Thảo nào khi mới chào ra,
Đã mang tiếng khóc ôm ấm mà ra.

là sự thế. Sinh ra ở đời, buồn là sao ? Là tức chưa sinh ra ta thì ta chưa phải là ta ; ta mà đã có nơi cửa lạc đi rồi thì lúc ấy ta cũng không phải là ta ; vậy bây giờ mới có ta tức là tạm có mà thôi, như thế thì những việc ở trên đời cũng là tạm có, thảo nào danh giàu sang làm cho người mê ngất ; nào đói khát khổ hèn, làm cho người lo nghĩ ; nào nắng mưa, rét bức, nắng nực làm cho người ta khổ sở mà buồn rầu ; nào yếu đau, bệnh nọ tật kia làm cho người đau đớn mà sầu não. Ai là không nông, nông ai là không chết, lại sinh ra chết trước, chết sau, cha bỏ con, con bỏ cha, vợ bỏ chồng, chồng bỏ vợ, vân vân là ở một nhà, mà bằng ai có hòa ra người chia xuối, khác khéo, kêu hèn, thương thương, xót xót, biết bao những cảnh buồn rầu. Anh hùng như ông Nã-phá-luân, lúc trong tay tám mươi vạn quân, lúc hô hết vang gầm châu Âu, đến lúc chết cũng chỉ còn một nắm cỏ ranh có hoa gì ai. Giàu có như Thạch-Sùng Vương-Khải, lúc chết có mang theo được gì không, hay cũng lại của đời lại gửi đời mà tay trắng vẫn hoàn tay trắng.

Ông Không-Tử, chết chỉ còn để lại được hai chữ « Thánh-su, ông Nã-phá-Luân thì hai chữ anh-hùng, hướng chi đời ta để làm gì để về vang cho nòi giống, ích nước lợi nhà chưa ? Hay là rồi cũng :

Trăm năm còn có gì đâu,
Chẳng qua một nấm cỏ khâu xanh rì.

Như thế thì ta có cũng như không, cũng như không thì ta sống ở trên đời cũng là vô ích, chẳng qua chỉ hại cơm giời tốn nước công mà thôi.

Những hạng người chỉ ăn no bo bơm bỏm, chỉ nghĩ đến vợ đẹp con khôn, ngoài ra không biết gì đến nhân loại cả thì cũng là những hạng người vô ích cho xã-hội, có cũng như không.

Nói tóm lại thì Tạo-hóa để sinh ra ta làm người, tức là chia tỉ muốn vật thì cũng nên liệu tính sao cho đến lúc nhắm mắt đi khỏi mang tiếng là sống thừa cho xã-hội, với lại cho nhân loại, chứ đừng như ai ông kẻ sinh ra ở đời chỉ biết phận mình mà thôi.

Như Tăng B. H. Thêm

Dịch Hán-văn

Phép trường-sinh bất-tử

Phàm các giống vật, không giống nào khỏi chết :

Cỏ cây, chim muông, sâu bọ, có giống sinh sinh, chiều đã chết, có giống mùa xuân mùa hạ sinh, mùa thu mùa đông đã chết, có giống sống được mười năm, trăm năm, nghìn năm rồi cũng chết. Tuy rằng chóng chầy có khác nhau, nhưng cũng chẳng sống được là bao.

Người ta cũng thế.

Lúc sinh-thời : nào khó nhọc vì làm lụng, nào mê man vì lòng muốn, nào bồi rồi vì nghĩ ngợi. Kỳ cho mãi trường không bao giờ hết được.

— Thế mà đến lúc khi tàu thì cũng chết, dẫu có đắp thịt vào xương trắng cũng chẳng được nào, cũng với cỏ cây, chim muông, sâu bọ cùng nát, có khác gì đâu.

Người quân-tử biết thế, nên không lấy hình-thể sau mãi làm sống chết, chỉ lấy cái khí tiên trường làm sống chết.

Hình-thể ta dương mạnh mẽ mà chí-khí đã kiệt thì tức cũng như đã chết rồi.

Chí-khí ta phối-hợp với đạo-nghĩa, phát-hiện ra văn-chương, cùng với giới đất còn mãi, thế thì kể gì đến hình-thể nữa.

Cứ xem sử-sách ghi chép những bực thành-hiền ngày xưa, dẫu nhắc đến tên rồi mà huy-quang còn lưu-rõ tranh sáng cùng mặt giới mặt giăng, thì hãy còn sống đến bây giờ vậy.

Cho nên chết mà chẳng chết, người ta có thể tự liệu ra được.

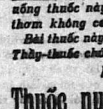
Vậy thì các bọn gái-tiến làm thế nào tự lập lấy thân để thành người hiền-tài.

« Làm gái nên lập chí riêng.
Dẫu rằng có thua danh rạng sử-xanh »

U. a., Ngu-ẩn thế-Nữ.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thao huyết xản.
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy yếu thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rác phải làm cho hay ho mệt nóng thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ !
Bài thuốc này có hội-đồng của quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết

3001 **MÁU BỔ 1$40**

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bán-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bán-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài hễ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bán-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

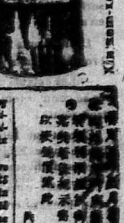
Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những khoe lắm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Uống nhầm ? thông cảm, xin-biết Khi-tịnh Đơ ka, tên Một-tác phẩm thì phải nào vậy !

Chữa ung độc được phòng của MONTÉS gai-ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ để ông người dùng qua đi lại, không nên gia thường, trước lạo phải lấy giới cho qui được phòng chế-hay để là hơn-giá.

Kiểm thê.

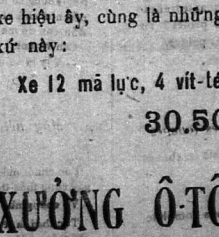

Rượu này đã bổ-cốt theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đàn dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÉS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các các-bịch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này.

QUÝ KHÁCH NÊN XÉT KỸ ?

Thử hỏi một cái người trong 350 *người có xe Ô tô* BERLIET

Tất thảy đều khen ngợi các cái hay của xe hiệu ấy, cũng là những sự lợi của xe ấy tại các xứ này :

Xe 12 mã lực, 4 vit-tét, 5 bánh xe thực tốt

30.500 F

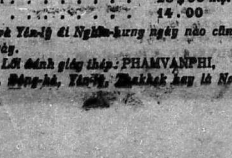
XƯỞNG Ô-TÔ AVIAT

Đại-biểu bán xe ấy (ở góc phố Gambetta)

Sang Lào có hai ngày

CÔNG-TY PHẠM-VĂN-PHI

Có các đường chạy thơ ở phía bắc Trung-kỳ

LƯỢT ĐI

Vinh cứ thứ sáu (sau khi xe lửa đêm Hanoi tới) chạy lên Napé ngủ, sáng hôm sau đi đến Thakhek đáp chuyến tàu thủy sang Vientiane.

LƯỢT VỀ

Thakhek sáng sớm thứ hai chạy đến Napé ngủ, sáng hôm sau tới Vinh đáp tàu đêm về Hanoi

Mỗi chủ-nhật chạy có một chuyến, các quý-khách ai muốn đi xin đánh giây-thép cho biết trước hai mươi bốn giờ để bản-ty liệu sắp xe cho đủ.

Hạng tốt đi . . . . . 28$00 một chỗ ngồi.
Hạng ta đi . . . . . 14.00 —

Đường đi Huế và Tourane đi Nghệ-tĩnh ngày nào cũng có xe chạy, xin lấy vé trước một ngày.

Lời đánh giây thép : PHAMVANPHI,
Vinh, Đồng-hà, Tourane, Thakhek hay là Napé 3012

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất Salol và chất Uroformine

Giá 1$80 một hộp

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTES

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0$90 3001

MAO-SENG 盛

Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 243

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3013 MẬU-THỊNH kính cáo.

Agents d'Annonces en Europe:

L. MAYENCE & Cie

9, Rue Trouchet, PARIS

19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Mấy điều khuyên về cách "đề-phòng bệnh đau mắt"

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-lật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra. nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, mà khi mới đỏ mắt, có nhứt mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một ni thuốc đã rẻ tiền mà lại hay kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE

colon-formate du Docteur CASAUX

Hiệu bào chế CHASSAGNE

Lafon và Lacaze

có bằng bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, kỹ-nghiệp

68, Rue Paul-Bert, Hanoi

Cô Jane Marnac, con hát nhứt rạp hát Variétés có lối nói nhờ vậy: « Nhờ có xà-bông Cadum, mà da đặng mịnh màng luôn luôn và nước da mặt tươi tốt hoài. » Thường xà-bông rửa mặt làm đặng trôn nhiều điều thứ rửa hay hư da mặt. Còn xà-bông Cadum làm ra lựa chọn tinh trong những vị thượng hạng, nên dùng rửa rảy da mạnh giới mịnh màng đẹp tốt luôn luôn.

Danh-dự hội tinh (*tiếp theo*). — Các người có tên sau này đều được thưởng danh-dự hội-tinh:

Hội tinh bạc hạng nhất

MM. Ngô-ngọc-Cam, thư-ký tòa sứ Cao-mên; Ng-văn-Cửu, thư-ký kho bạc Cao-mên; Vũ-đình-Bát, lính khố xanh Á-lạc; Hoàng-đình-Tuân, thư-ký công chính Ai-lao; Trần-văn-Thuần, thư-ký sở tài-chính, Tiền-vệ-Trọng, thư-ký sở trước bạ; Nguyễn-văn-Dĩ, thư-ký sở công-chính; Đào-thái-Quan, thư-ký sở công-chính; Đinh-văn-Phong, thư-ký sở công-chính; Hoàng-trọng-Thiệp, thư-ký sở kho bạc; Huỳnh-Ý-Đức, planton chef sở kinh tế; Phạm-Ngọc, thư-ký sở pháo thủ; Phùng-quang-Biên, thư-ký sở pháo-thủ; Ng-v-Giáy, thư-ký sở pháo-thủ; Ng-v-Giai, thư-ký sở pháo thủ; Lê-văn-Tương, coolie sở Bình-lương, Trần-văn-Khu, thư-ký sở y-tế Bình.

Hội tinh bạc hạng nhì:

MM. Nguyễn-hữu-Gia, thư-ký phủ Thống-đốc Nam-kỳ; Ng-v-Tuất, thư ký phủ Tổng-đốc Nam-kỳ; Ng văn-Trọng, thư-ký tòa Đốc-lý Saigon; Huỳnh-công-Khánh, thư-ký tòa sứ-lý Sa gon; Dương-tấn-Dĩ, thư ký tòa Đốc-lý Saigon; Lương-văn-Đoàn, thư-ký Chợ-lớn; Nguyễn-v-Vo, hộ-trưởng ở Cholon; Phạm-văn-Tiến, phó quản-sản-sát ở Cholon; Ng-v-Em, nội họa ở Saigon; Ng-v-Ngạn, thư ký sở Lâm-chính Saigon; Ng-v-Bính, lính kèm làm Nam-kỳ.

(*Còn nữa*)

Đánh rơi. — M. René Veyrène ở số 46, đường Armand Rousseau đến sở cảnh trình rằng đánh rơi ở đường Hanoi-Haiphong một cái bánh xe 700 × 90 mang đi kèm đáng giá 200 đồng, một cái hòm nhỏ bằng da có đựng một quyển livret militaire, một quyển ngân-phiếu sáng quốc tế và các thứ đồ vật, đáng giá 300 đồng tất cả.

Mấy cái trộm. — Ng-văn-Hay, 30 tuổi, cu-li tại Hanoi ăn cắp một cái đồng-hồ và quần áo của Mme Ng-thị-Minh ở Trung-liệt; Ng-Tadi 25 tuổi, cu li ăn cắp 28 đồng bạc và quần áo của Mme Ng-toại-Ba ở phố hàng Bạc, nên đều đã bị bắt giam xét.

VIỆC BẮC-KỲ

BẢ BÔNG

Lễ khánh-thành nhà thờ xứ Đông-trì. — Cha Pierre Tứ đến bổ về làm chánh-linh mục xứ Đông-trì, đã ba năm nay chuyên cần lo toan sáng-tạo được một ngôi nhà thờ lịch sự ngày nay lắm.

Ngày hôm qua chủ-nhật 11 avril 1926 ngài đã thừa lệnh Đức Giám-mục ban phép cho làm lễ cúc-thành nhà thờ mới ấy. Ngài có mời được nhiều quan chức và các quí khách công cán hiện ở thành-phố và các nơi thôn quê đến cung-chiêm lễ thật là thành phố thờ rất long-trọng tưng-bừng.

Một người dự lễ kể lại.

BẮC-NINH

Ai tin. — Sân-quan được tin buồn rằng M. Trần-văn Khẩu thư-ký phủ Thống-sứ về nghỉ tại quê mẹ ở làng Đại-toàn huyện Quế-dương từ thế ngày thứ bảy 10 avril vừa rồi. Bản-quán có lời chia buồn với qui quyến.

LỜI CÁO-PHÓ

Chúng tôi Mẹ làm đau đớn kính báo để rõ ngài biết rằng phu-quân và thân phụ chúng tôi là:

M. TRẦN-VĂN KHẨU

Thư-ký phủ Thống-sứ

vừa tạ thế tại làng Đại-toàn huyện Quế-dương ngày 10 avril 1926

Vị-vong-nhân: Vũ-thị-Gi

Cô-tử: Trần-văn-Nguyên,

Cô-nữ: Trần-thị-Tâm.

Xin coi lời cáo phó này thay cho giấy cáo phó riêng.

Bắt được một toán kẻ cướp. — Mới đây tại phủ Từ-sơn mới bắt được một toán kẻ cướp và cả một khẩu súng Lebel nữa. Khẩu súng này xét ra chính là khẩu súng mất từ ngày loạn Thái-nguyên.

Có ô-tô hiệu Penhard 15 mã-lực, 6 chỗ ngồi, giá rất hạ, hỏi tại nhà giấy P. Briffaud ở Sáu-kho Hải-phòng. 5612

VIỆC KINH-ĐÔ

Cuộc đánh-quyền ở hội Thể-dục. — Hồi 5 giờ chiều hôm nay là 7 Avril, tại hội Thể-dục ở Huế, có mở một cuộc đánh-quyền (boxe). người Nam địch với người Tây là MM. Cáo và Lavergne. Hai bên đều đánh với nhau cho đến khi tan cuộc thì vẫn được ba dịp, nước đâu bên người Nam được toàn-thắng cả.

Trong khi hai bên đối địch với nhau, thì có những ngọn, những miếng rất tài tình, thiên-hạ đứng xem vỗ tay nghe vang lừng khắp thành-thị. — Sự đánh-quyền ở xứ nầy chưa khi nào có, nay mới làm như lần thứ nhất, nên người xem đông lắm, mà nhờ ta lại được toàn thắng, thêm một thật đáng khen. — MM. Cáo và Lavergne cũng đều là anh em có phiếu trong hội Thể-dục cả, mong rằng những hội-viên khác nên tập luyện cho thiệt thi-tinh, để trước chiến đấu với nhau, sau ra đối địch với các hội khác mà đề-thắng, thì cái danh tiếng của một hội ở chốn đế-thành sẽ lừng lẫy truyền ra sang nơi khắp chốn; và sự đánh-quyền cũng là một môn cần trong việc thể-thao.

Vậy mong rằng các anh em nên tập luyện luôn cách nói sẵng để trước được sức khỏe cho toàn-thể, mà sau nữa thì được rạng danh cho hội thể-dục mà quan Đông-lý D'Elloy vì lòng mến thể-thao nên mới sáng lập ra.

Dư luận Nam-kỳ

Văn-sĩ

Hai chữ « văn-sĩ » nguyên tự chữ nho mà ra, thế mà trước khi bỏi Hán-học còn thạnh-hành, hai chữ ấy vẫn ít hay nghe đến, mà từ khi ở nước ta có cái phong-trào nhân-hoàng quốc-văn trở nay thì hai chữ ấy lại rất là thông-dụng. Mà thật thế, trong những cái chuyện hằng ngày của đám thượng-lưu Annam ta bây giờ nhan nhản biết bao nhiêu là « văn-sĩ » ! mà hai chữ « văn-sĩ » cũng rõ là không quen tai ? Chỉ gần đây là bọn lấy cái danh hiệu văn-sĩ để tặng nhau mà cũng có con tôn cha là « văn-sĩ », vợ xưng chồng là « văn-sĩ », em tôn anh là « văn-sĩ » lại cũng có khi mình tự-nhiên là « văn-sĩ » nữa ! Văn-sĩ ! văn-sĩ ! hai chữ văn-sĩ ấy thêm vang-vẳng bên tai, thì tiện đây ta cũng chẳng nỡ lòi quê mà bàn qua về văn sĩ !

Trước hãy xin nhắc lại nghĩa hai chữ văn-sĩ. Người đời xưa chẳng có một người mỗi nghiệp. Cái nghiệp của anh tiều-phu là lên rừng đốn củi; cái nghiệp của chàng ngư phủ là xuống nước bắt cá; mà cầm bút viết ra văn-chương tiện thì cái nghiệp của con người « văn-sĩ ». Vậy cho văn-chương là gì ? Sách nho có nói : « Văn dĩ tải đạo », nghĩa là văn để chở đạo; lại nói : « nhứt thời khuyến nhân dĩ khẩu, bách thế khuyến nhân dĩ thư » nghĩa là khuyên dạy người trong một thời thì dùng miệng, khuyên dạy người muôn đời phải dùng sách. Ở đời có những kẻ học-vấn uyên-bác, tư-tưởng siêu-quần, muốn đem ý-kiến tư-tưởng của mình công-bố ra, chẳng những để dạy người trong một thuở mà để dạy người trong muôn đời, nên mới lập ngôn (trước thuật, làm ra sách vở, viết ra văn-chương. Văn-chương có thứ làm cho « qui khốc thần kinh » có thứ qui đến « mảnh tiên viên » gọc », lại có thứ « lại được gặp đỡ », có thứ « giải được chứng nguyện ». Tóm lại thì văn chương văn là một cái yếu-tố cho sự văn-minh mà nước không văn-chương là nước còn man-giã. Văn-chương đã là vật qui giá như thế, nên nhà văn-sĩ là kẻ sản-xuất văn-chương đối với đời vẫn được kiến trọng. Xem như nhiều tay văn sĩ trứ danh bên Pháp lúc sinh thời đã được quốc-tang mà đi đưa lại được tặng một vòng nguyệt quế. Panthéon là nơi để chôn thây những bậc vĩ-nhơn, có công cao với đất nước. Tiện đây xin thuật một tích sau này để vừa cho vui câu chuyện, vừa cho thêm rõ rằng văn-chương đối với người đời vẫn có cái sức cảm mạnh mẽ là dường nào. Ông Alain Chartier là một tay văn-sĩ rất có tài ở tại triều vua Charles VII hồi Pháp ngày xưa. Một hôm bà Marguerite d'Ecosse là vợ thái-tử (tức sau vua Louis XI) nhơn thấy ông Chartier nằm ngủ trên ghế, bèn đi gần lại hôn mà mà không một ai. Cung thấy được lấy làm sỉ-nhục, vì ông Chartier tuy tài giỏi văn hay mà mặt mũi xấu xa lắm; thì bà chúa trả lời rằng không phải là bà hôn cái người, bà hôn là hôn cái miệng phun châu nhả ngọc kia đó. Xem thế đủ biết cái mãnh-lực của văn-chương là dường nào, cái giá-trị của nhà văn sĩ là dường nào ! Cho nên không trách gì ở đời này, cũng làm kẻ trong có vẫn có cái xu-vọng muốn làm ông « văn-sĩ ». Thử xin nói muốn cho ra một văn-sĩ có phải chuyện dùng-dỉ không ?

Nhìn trên kia đã nói, nhà văn-sĩ làm ra văn nói để dạy người, mà muốn dạy người tất trước tự mình phải có hơn người đã, hơn ở cái văn, hơn ở tư tưởng. Hai cái đó thiếu cái một, chưa phải là nhà văn sĩ hoàn toàn, hai cái đó thiếu cả hai, không thể nào gọi là văn sĩ. Nếu người ta không tới mới mình là văn sĩ, mà mình cũng tự nhận mình là văn-sĩ, thì ít một giống người rất nên buồn cười, rất nên quái gở mà là rất nên khinh bỉ vô cùng ! Dù là nhà học thợ nghề, cũng phải làm thì công một vài năm học tập rèn giũa phải đi tới lứa trong nhiều tháng thay, nữa là học làm ông văn sĩ ! Ông văn-sĩ nào có phải vật gì gì mà tưởng rằng nặn đâu nên đấy mai đã thành bích thành tượng, đã mất đã tốn ? Cho nên viết ra một cuốn « Vạn-pháp tinh lý » (L'Esprit des Lois), ông Montesquieu phải nghiền ngẫm trong hai chục năm trời; ông Buffon cũng nghiền tinh dân tứ trọng năm chục năm tới mới viết xong bộ sách « Hán vật-học » (l'Histoire naturelle). — Ôi khó làm thay ! Khó làm thay là nghiệp văn chương, khó làm thay là nghề văn sĩ !... Này ai ơi ! Xéo trộm năm bảy câu trong chuyện Kiều, góp nhặt một vài cái danh từ mới trong báo, chưa phải là văn chương; lẽ mọn cót trai tài gái sắc, thuật những truyện bướm lả ong lơi chưa phải là tư tưởng. Làm ra những sách chứa những văn chương tư tưởng như thế chưa để mong sau này tên họ gửi vào trong « Việt-Nam văn-học-sử » mà lãnh lấy cái danh vọng văn-gia ! Ôi ! Sự tế bao nhiêu cười đến tiếc, nói nhiều e cũng còn tại ; nay xin trích dịch một đoạn văn tây dẫn vào sau này trước để tặng « mấy ông văn-sĩ nói » ở nước nhà, sau để kết bài này cho nhẹ thể : « Có anh hôm qua chưa nẻ nghĩ đến mà hôm nay lấy giấy lấy viết ra, tự bảo mình rằng : « ta làm một cuốn sách chơi », mà xét ra tài năng giả-dụ có, cũng qua là để mưu kiếm năm chục bạc đấy thôi. Ta hết sức la rằng : Hãy Docsore ơi ! Xin bác hay xách cặp đi cưa, hoặc đi tiện đồ gỗ, hoặc đẽo một cái vành bánh xe, thiếu gì cách kiếm tiền mà ! » Nhưng khốn thay ! mấy người đó, anh ta chưa từng học một ! Ta lại bảo : « Thôi thì bác hãy đi sao thuê chép mướn, hoặc đi sửa chữ cho nhà in, chi như viết sách thì tôi xin vạn lạy bác » ! Thế à anh chàng cũng quyết dịch viết, văn đem thuê nhà in, vì không ai gửi giấy trắng đến nhà in bao giờ, nghĩ vậy nên ra mới gắng sức mà vẽ rồng vẽ rắn tàng không biết nói gì thì nói bừng rằng sang Seine chẳng ngang qua thành Paris, nói trong một tuần lễ có bảy ngày, hay là nói hiện nay trời đương mưa. Văn như thế thì không động đến Tôn-giáo, cũng không động đến chính-trị, và cũng khỏi làm cho công chúng xao xuyến gì, chỉ làm cho hư cái thị hảo của công chúng, khiến người quảng rảm những đồ vô thưởng vô phạt, cho nên được tòa duyệt duyệt y được phép xuất bản rồi tái bản làm cho như một thế kỷ lại tồn hoại đến cả danh-dự của các tay cự-phách trong làng văn ».

(B. P. T. B)

● KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bạn-quán xin các người mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi báo-quán, thì cho biết số tiền ở tờ giấy gửi báo, hoặc là gửi cho báo-quán cái giấy quán ấy, để cho người làm sổ tìm kiếm. Kẻo nếu người thường hay kỷ tên vẫn tắt, hoặc thấm quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà hỏi lại.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 12 Avril 1926

THẦY ĐỖ MẶC MƯU GÁI

Tối thứ ba 13 Avril 1926

TÔN MẠNH TÔN TRỌNG

3006

CÁO-BẠCH

Quan chánh Đốc lý thành phố Hanoi yết thị cho dân Annam ở thành phố biết rằng phòng thuế cũ (Nam Chính) thì nay đã giọn sang Đốc-lý.

Hoa Đào Trước Gió

(NAM-TRUNG TINH HỒ-LANG)

(*Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết*)

Sách dày non 200 trang. Giá bán 0$65. *Gửi phí* 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và *mandat* xin gửi cho:

M. BÙI-XUÂN-HỌC

Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

5.556

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cẩn-thận và tiện-nang chu-tất, nên gửi hiệu *NAM-TÂN, bán sách, số 86, phố Bonnal, Haiphong bán giúp.* 3043

CÁO-BẠCH

Sở mua văn-tự-nợ và đòi hộ các công nợ cũng lo giúp các công việc thuộc về các tòa Án đã được phép mở hơn tám (8) năm nay ở Hanoi phố hàng Trống số 3, đến ngày 28 tháng 3 năm Bảo-Đại nguyên niên (9 Mai 1926) *gion đến số nhà 79 phố hàng Bông-đệm Hanoi.*

6.631 V. H. T.

AGENCE GÉNÉRALE D'AFFAIRES DE L'ANNAM-TONKIN

Direction: 47 Rue Takou, Hanoi

Téléphones N° 369 et 574

Paul MIEZE

Ancien Greffier des Tribunaux de l'Indochine-Directeur Général

1°. — Công-ty xẻ gỗ Đông-pháp (Société anonyme des scieries mécaniques indochinoise) đương lập.

2°. — Công-ty Thực-nghiệp kiểm-lâm Đông-pháp (Société industrielle et forestière de l'Indochine) Công-ty đã lập từ năm 1922, bây giờ gọi thêm 1.000 cổ-phần.

3°. — Kể từ 15 Avril 1926 ai cần chỗ làm thì cứ lại phòng giấy mà xin vào sổ, hễ có chỗ sẽ gọi cho làm ngay. Ai có bất cứ công-việc gì kiện tụng cứ lại phòng giấy mà hỏi.

Những nhà có con em nên nhờ nắn biết thế thuốc Bổ-Thần-Kinh-Liên tiếu nhi chỉ khởi được thấp + là một thứ thuốc bổ trẻ con rất nên nhiệm và có nắng, nó làm cho trẻ mau tiêu đặng và tiêu được các chất độc ở trong phổi ra, cho ăn ngủ, ho đặng, hoặc giải khát, nó làm cho bổ máu bổ xương cho đặng phổ thông sáng sủng có tinh khôi được, không người đặng gan đi phòng thuốc bổ này là một phương thần được. Giá mỗi lọ là 0$35, ở các tỉnh xa có gửi nhiều Hiệu bán, ai muốn mua, hoặc muốn biết, ở tỉnh mình Hiệu nào bán thì cứ viết thư hỏi Hiệu TỔ-NGỌC-LIÊN, n° 46 Rue Principale à Bắc-ninh.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng da dầy, đau da dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$50

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi 3001

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho dỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÁO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi 30 9

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTES

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh giúp.

Mắc bệnh giúp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh giúp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống sáu cachets 3001

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUTOURD, GARRIGUENC & Cie

EN VENTE
AUX
GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

ANISETTE « Marie Brizard ». . . . La meilleure et la plus appréciée des Gourmets. . . . . { La 1/2 bouteille 10 f. / La bouteille 19 f. 75

3005

Trước khi ăn cơm
UỐNG RƯỢU
COGNAC CUSENIER
COURONNE
với nước SODA « PRIOR »
ăn rất ngon cơm.

Sau khi ăn cơm rồi, uống một cốc nhỏ rất tiêu-thực.

Trong nhà mà có một chai Cognac Cusenier Couronne để phòng được bệnh đau-bụng và những lúc cần-cấp ban đêm.

Bán tại: L'Union Comxerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoï, Nam-định, Bến-thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom Penh.

3007

CẢM mới và cũ, HO
HO RAN NGỰC
trừ tuyệt nhờ bột
Solution Pautauberge
uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO
• Giá mỗi chai bốn quan
L. PAUTAUBERGE

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm ngoái thuốc ho
Sirop Nofal
đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:
Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rất cỏ, vân vân...
Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.
Chai lớn giá: 0$90
Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI 3002

TREPARSOL
Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng. Ở các nhà-thương Đông-dương đã thí-nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công-hiệu, để thay thuốc tiêm (914).
Để trị bệnh-lí.
Bệnh giang-mai.
Bệnh sốt-rét ngã-nước.
Ống lớn 30 viên. Ống nhỏ 15 viên.
Ở các nhà Bào-chế có sách dặn bảo mọi việc về cách dùng. 3051

NẾU ngài tiếp được hàng-hóa ở Pháp gởi sang, nên giao cho M. **A. BUDELOT**, Transitaire, 3, phố Francis Garnier ở Haiphong nhận hộ để giữ-gìn khỏi hư-hỏng và mất.
3050

Bịnh ghẻ chốc
Đau nhứt trong chốn cũng
LÁC, NGHỨA, DA TRẦY KHÔ, NỨC, GHẺ công bất kỳ bịnh chứng nào ngoài da-thần thì trị tuyệt một cách hay, nhớ thuốc thoa
FLORENTINE
Các ông dùng thử một lần, coi có qua thuốc thiệt hiệu-nghiệm vậy chăng
Cả vạng người đã chứng chắc hay thật !
Cùng các nhà thuốc và tại số : 82, R. du Grenelle PARIS
Thuốc dán FLORENTINE

BOROSODINE LUMIÈRE

là thuốc chỉ bịnh não chất thần kinh rất linh nghiệm.
Ai mắc bịnh, vàng óc, rối chí khăn, không ngủ được, trong mình hâm hẩy khó chịu, dùng thuốc này khỏi ngay, ngủ ngon, trong mình dễ chịu, khoan khoái.
Ở các hiệu bào-chế Đông-pháp có bán cả.
3046

Thuốc hiệu
ASPIRINE

DES
USINES DU RHÔNE
là thuốc để uống trị những bịnh : Nóng lạnh, sổ mũi, rêm mình các chứng rét cử
Nhứt đầu, nhứt óc, nhứt răng Đau mình, đau mỷ, đau tứng Nhứt gân cốt, trật cổ.
có bán cùng trong các nhà bán thuốc Phải đòi hỏi cho đặng hiệu "USINES du RHÔNE" mới chắc thuốc tốt, tinh trong và thiệt hiệu-nghiệm

Nhà Bán-đồ « TĂM-TĂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng để bán từ tám giờ sáng.

MÁU XẤU NÓ LÀM CHO BẠN ĐÊM NGỦ KHÔNG YÊN GIẤC

Những bịnh máu huyết không thông lưu thì hay sanh ra các chứng đau đớn xôn xan, những là bịnh đau trong xương, gân cốt, đau trên đầu, lâm cho nhức nhối, đức đau nửa cái đầu, khốn cực là bịnh sưng gân, sưng mạch máu vì máu chạy không đều làm cho chỗ sưng chỗ không, gọi là sưng phong, chớ chẳng qua là tại máu không thông lưu chuyển vận thì làm cho sanh ra ghẻ chốc ung độc cả mình, ngủ không an giấc, chiêm bao thấy những điều yêu quái dị thường, những người mang bịnh ấy thì ngoài da nó sanh lát, lở lói.

Ban đêm, nhức ngứa, chẳng khi ngớt, nhưng vậy mà kẻ ấy chớ ngã lòng, vì có muốn người cực lực khốn nạn như vậy mà cũng chóng khỏi vì nhờ thuốc *DÉPURATIF RICHELET* rất thần hiệu, hủy tuyệt được.

Thuốc *DÉPURATIF RICHELET* làm tan những vị độc hay lộn trong máu nó làm tuyệt sự đau đớn làm cho gân xanh và mạch máu ra trong sạch, cho những ung độc liên lạc mà chẳng có tí tích chi hết.

Mấy nhà thuốc đều có bán, chỗ trữ tại nhà thuốc chánh của ông L. Solirène ở ngang nhà hát tây, Sai-on
Nếu rồi mà hết thì gởi ngay qua hàng cái Laboratoire de L. RICHELET de Sedan, 6, Rue de Bellori, BAYONNE Basses Pyrénées).

COLLYRE JAUNE
SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE
THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y-KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.
Kiến hiệu lạ thường — Không sốt
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền
Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . 0$90
ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI
3003

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng :
Thuốc bột Saint André
thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.
Các sự đau đớn đã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.
Thuốc bột Saint André
lại chữa các bệnh như là:
Bao tử vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...
Giá bán: 0$85 một lọ
Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)
Nhiều người cứ tưởng bệnh khí hư không can-hệ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khắc khỏi. Khí bị bệnh thì người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lắm lùng, lúc đó uống một ít thuốc là thấy dễ chịu, đã tưởng rằng khỏi rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn : Sưng bàng-quang mà sinh ra đi tiểu tiện luôn ; sưng *nhiếp-hộ-tuyết* mà làm cho nóng buốt nơi niệu-quản ngăn mất đường tiểu tiện. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyệt sản đi được. Các bệnh ấy làm cho đầu gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cay được. Mà dân-bà thì sinh ra các bệnh phúc bộ, cùng là bệnh tuyệt sản và sau sinh ra ốm nặng. Người ta đã hiểu bệnh khí hư cần phải điều-trị, mà lại cần phải có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào công-hiệu, ấy chính là thứ thuốc *Santal Monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal Monal* là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở thế-giới này đã có dùng khắp cả. Thuốc này chữa bệnh khí hư thì thực là thần tình, hết đau lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và lâu cho niệu-thủy thành ra xanh, rửa sạch cái cơ-quan bần-thỉu.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

RHOMNOL
Của các nhà Laboratoire Leprince, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người vì lao-động quá mà suy-nhược, nó những người nhọc-mệt trí-não, và thần-kinh, rất linh nghiệm.
Thuốc viên : Mỗi ngày 4 hay 6 viên.
Tại rất cả các nhà Bào-chế có Bắc-kỳ đều có bán.
3062

Hiệu bào-chế J. BLANC
L. BLANC kế-nghiệp
Lập tự năm 1886, là thường coi là hiệu thuốc Lớp-láng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi Tonkin
Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐO MÀ HỎI :

ŒNO KOLA COLA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ . . . . . Một litre : 2$ 40*
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai : 1 ,25*
GRANULÉ HISTOGÉN QUE. — *Thuốc hạt. Một chai : 1 ,25*
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.
SIROP D'HÉMOGLOB NE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm từng 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai : 1 ,25*
GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai : 0 80*

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bổn hiệu xin trả lời ngay
Tiền gởi hàng phần người mua phải chịu
3 03

RƯỢU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ
QUINA-LAROCHE
THUỐC UỐNG BỔ TẠNG PHU VÀ TRỊ BỊNH RÉT CHẾ RA BỞI CÂY THUỐC QUINQUINA

Thuốc này hay lắm đã nổi tiếng thiên hạ đều tán dương biết không có thuốc nào hay bằng. Thuốc QUINA LAROCHE là thuốc hay hơn hết cho bổ sức lại, bổ tạng phủ, trị bịnh rét lâm cho ốm-o, thuốc đó lấy làm hay cả thế gian ai không đều quen dùng.

Ai ai dùng nó cũng đồng, nhưng là người bịnh con cũng đến bổ hay là con nít. Thuốc đó trị bịnh sau này: bịnh hư huyết yếu đuối, huyết suy, bổ sức lại các bịnh lao cho con người yếu đuối, bị trẻ con hay lo-sầu mạo-tốc ngực, rét ban của trời trăng. trốc trở trong tì vị các bịnh đó đều dùng nhắc tày thuốc QUINA LAROCHE dùng.

Con nít huyết suy và con gái lúc đang lớn cũng đều bổ bổ chị lúc sanh sản, coi như mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc QUINA LAROCHE.

Những người mà ở xứ hay có thấp rét cũng chẳng nên quên dùng thuốc đó

Các bịnh kể trên đây thuốc đó trị lấy làm mau và chắc. Chẳng những sẽ lực hết mà thôi còn lại ngày sau trong mình mạnh khỏe, lại thêm sức lực, ăn uống ngon có chừng và không ta giảm nữa thuốc có rằng: Rước ngày thạch của thiên thần chế ra (Liqueur des dieux) lời tục ngữ của người Tàu cho những thứ thuốc trị bịnh hay hơn hết thấy không thuốc nào bằng. —

Từ khi chúng ta bán thuốc QUINA LAROCHE thì chúng ta có đăng cả vạn giấy chứng và tho cảm ơn của mấy người bịnh và cả vạn giấy của các quan lương y khác nông lòng ta.

Rất tốt thuốc nước QUINA LAROCHE là một thứ thuốc làm lợi cho người hư hết thảy.

CÁCH DÙNG
Rượu QUINA LAROCHE nhất uống từ một ly tới ba ly có bên theo chai rượu trọn một ngày trong hai bữa ăn. Còn muốn trị bịnh rét thì mỗi một khắc đồng hồ uống một ly, uống 8 ly trước cơ rét 3 giờ rưỡi, thế ấy ly chót uống trước cơ rét 30 phút.

Thứ fe QUINA LAROCHE thường người không phải nước mà khi trên uống rượu thì pha nước vô mà uống cho đỡ khát.

COMAR VÀ CÔNG-LY
Ông chủ hiệu thuốc Đông-dương ở tại Paris
3045 b

BANQUE DE L'INDOCHINE
ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG
東法滙理銀行
SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Có những chỉ-dụ sau này chuẩn cho được hưởng-thụ đặc biệt quyền lợi :
21 Janvier 1875, 20 Février 1888, 19 Mai 1900,
6 Janvier 1920, 13 Janvier 1921, 12 Janvier 1922, 17 Janvier 1923,
10 Janvier 1924, 16 Janvier 1925, 16 Juillet 1925 và 11 Décembre 1925.

Tư bản dự định : Francs **79.000.000**
Tư bản nộp rồi : » **68.100.000**
CÔNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NGÂN NGÀY 30 JUIN 1294 : » **64.089.020**

Chánh quán tại : Paris (VIIIe), 96, Boulevard Haussmann

Chánh trị-sự : M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).
Phó trị-sự : M. STANISLAS SIMON, trị-sự công-ty Điện-Việt Thiết-lộ.
Tổng chưởng-quản : M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.

Các chi quán :
Tại Đông-Pháp : Nam-kỳ : SAIGON.
Trung-kỳ : TOURANE
Bắc-kỳ : HAIPHONG, HANOI.
Cao-mên : PNOM-PENH, BATTAMBANG.
Quảng-châu-loan : FORT-BAYARD.
Tại Viễn-Nam : MÔNG-TU, VÂN-NAM-PHỦ.
Tại Tiêm-La : BANGKOK.
Tại Anh thuộc-địa : SINGAPORE.
Tại Trung-Hoa : BẮC-KINH, THƯỢNG-HẢI, THIÊN-TÂN, QUẢNG-ĐÔNG, HƯƠNGCẢNG, HANKÉOU.
Tại Phi-châu : DJIBOUTI.
Tại Tân-thế-giới : NOUMÉA.
Tại Taiti quần-đảo : PAPEETE.
ETABLISSEMENTS FRANÇAIS DE L'INDE : PONDICHÉRY.
3048
Hiệu viết tắt để gởi điện-tín: INDOCHINE.

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn
Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN